การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

CORPORATE ENVIRONMENTAL AND SUSTAINABILITY DISCLOSURES LISTED ON THE STOCK EXCHANGE INDUSTRIAL PRODUCTS AND RESOURCE INDUSTRIES AFFECTS THE ENTERPRISE VALUE ACCORDING TO THE MARKET PRICE

ศิริกัลยา ตันมิ่ง
SIRIKUNLAYA TUNMING

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

CORPORATE ENVIRONMENTAL AND SUSTAINABILITY DISCLOSURES LISTED ON THE STOCK EXCHANGE INDUSTRIAL PRODUCTS AND RESOURCE INDUSTRIES AFFECTS THE ENTERPRISE VALUE ACCORDING TO THE MARKET PRICE

SIRIKUNLAYA TUNMING

INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ACCOUNTANCY SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อหัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรมีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด CORPORATE ENVIRONMENTAL AND SUSTAINABILITY DISCLOSURES LISTED ON THE STOCK EXCHANGE INDUSTRIAL PRODUCTS AND RESOURCE INDUSTRIES AFFECTS THE ENTERPRISE VALUE ACCORDING TO THE MARKET PRICE
นักศึกษา	ศิริกัลยา ตันมิ่ง รหัสประจำตัว 65500789
หลักสูตร	บัญชีมหาบัณฑิต
คณะ	บัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพงษ์ จันทร์งาม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สาระพัด)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพงษ์ จันทร์งาม)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณบดีคณะบัญชี

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)
วันที่ 1 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566

ชื่อหัวข้อการค้นคว้าอิสระ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด
คำสำคัญ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม / ความยั่งยืน / มูลค่ากิจการตามราคาตลาด
นักศึกษา ศิริกัลยา ตันมิ่ง รหัสประจำตัว 65500789
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพงษ์ จันทร์งาม
หลักสูตร บัญชีมหาบัณฑิต
คณะ บัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ประชากรเป็นบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 68 บริษัท ได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 204 ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี รอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด 5 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดในด้านอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

TITLE CORPORATE ENVIRONMENTAL AND SUSTAINABILITY DISCLOSURES LISTED ON THE STOCK EXCHANGE INDUSTRIAL PRODUCTS AND RESOURCE INDUSTRIES AFFECTS THE ENTERPRISE VALUE ACCORDING TO THE MARKET PRICE

KEYWORDS ENVIRONMENTAL DISCLOSURES / SUSTAINABILITY / ENTERPRISE VALUE

STUDENT SIRIKUNLAYA TUNMING

ADVISOR ASST.PROF. JIRAPONG CHANNGAM DR.

LEVEL OF STUDY MASTER OF ACCOUNTANCY

FACULTY SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2022

ABSTRACT

This research is a quantitative research. The objective is to study the environmental and sustainability disclosures of listed companies on the stock exchange. Industrial products and resource industries. Affects the enterprise value according to the market price. Population is a group of industrial products and industrial resources listed on the Stock Exchange of Thailand, totaling 68 companies total of 204 data were analyzed. The researcher uses the collection of financial statements. Annual registration statement (56-1 Report) and annual report during the fiscal year 2019 - 2021, totaling 3 years. Data were analyzed using descriptive statistics were used for data analysis. Correlation coefficient analysis and multiple regression analysis at the significance level of 0.05.

The study found that environmental disclosure. There was no positive effect on the market value of 5 variables, namely, the ratio of market price to total assets. Return on Assets. Debt to equity ratio. Price to earnings per share ratio and the rate of return on equity. Sustainability disclosure section. It has a positive effect on the return on assets, at a statistical significance level of 0.05. Sustainability disclosure, there is no positive effect on the market value of the enterprise in terms of the ratio of market price to total assets. Debt to equity ratio. Price to earnings per share ratio and the rate of return on equity at the statistical significance level of 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการค้นคว้าอิสระที่จัดทำขึ้นนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรพงษ์ จันทร์งาม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ ข้อแนะนำ คำปรึกษาและข้อคิดเห็นเป็นอย่างดี รวมถึงตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จนทำให้งานออกมาได้แล้วเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคุณแม่ ที่คอยเป็นกำลัง ส่งเสริมในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกท่าน ที่คอยให้การแนะนำ คอยให้กำลังใจกันและกัน และความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ในการจัดทำรายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้จนสำเร็จเสร็จสมบูรณ์

คุณประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับจากรายงานฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่บิดามารดา ครูบาอาจารย์สถาบันที่ให้การศึกษาและผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนทำให้รายงานการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ศิริกัลยา ตันมิ่ง
สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย..... I
กิตติกรรมประกาศ..... III
สารบัญ..... IV
สารบัญตาราง..... VI
สารบัญภาพ..... VII

บทที่ หน้า
1 บทนำ..... 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 4
1.3 ขอบเขตการศึกษา..... 4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 6
1.6 สมมติฐานการวิจัย..... 7
1.7 นิยามศัพท์..... 8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11
2.1 แนวคิดและทฤษฎี..... 11
2.1.1 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม..... 12
2.1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม..... 15
2.1.3 การบัญชีสิ่งแวดล้อม..... 18
2.1.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม..... 23
2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดมูลค่ากิจการตามราคาตลาด..... 38
2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร..... 43
2.1.7 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) 43
2.1.8 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) 44
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ระเบียบวิธีการวิจัย	58
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
	3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	58
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
	3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	63
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
	4.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา	66
	4.2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ	67
	4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ	69
	4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	72
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	75
	5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	75
	5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา	79
	5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	80
บรรณานุกรม		**81**
ภาคผนวก		**86**
ประวัติผู้วิจัย		**93**

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

1 จำนวนบริษัทตัวอย่าง..... 5

2 ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม..... 29

3 แสดงช่วงระดับคะแนนประเมินการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ..... 37

4 ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร..... 61

5 ตารางแสดงค่าของตัวแปรในแต่ละช่วงคะแนนการสำรวจ..... 65

6 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม..... 66

7 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ..... 69

8 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม..... 69

9 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนมีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม..... 70

10 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น..... 71

11 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น..... 71

12 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนมีผลต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น..... 72

13 สรุปผลสมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด..... 73

14 สรุปผลสมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด..... 74

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 6

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของมนุษย์ อีกทั้งมีการพัฒนาด้านกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมในรูปแบบที่ทันสมัยมากขึ้น เพื่อความสะดวกสบายของมนุษย์ ทำให้มีการพัฒนาวิทยาการทางวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ เพื่อจะได้นำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ได้อย่างสะดวกและง่ายขึ้น ซึ่งผลที่ตามมาก็คือมลภาวะของเสีย ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ มลภาวะทางเสียง ทำให้เกิดของเสียกระจายสู่สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อชุมชนและประเทศชาติ ทำให้ในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย เริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และให้ความสนใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีการหามาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ยิ่งกว่านั้นมลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ที่นับวันจะถูกปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมนั้น มลพิษที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่ในประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดเท่านั้น แต่ยังอาจข้ามเขตแดนไปสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้กับประเทศข้างเคียงอีกด้วย หลายประเทศต้องเรียกร้องให้สหประชาชาติเข้ามาช่วยแก้ไข

ประเทศไทยก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ มีการมุ่งเน้นให้ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร โดยองค์กรต้องให้ความสำคัญและมุ่งเน้นธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือที่เรียกว่า CSR (Corporate Social Responsibility) Kruneung. (2560) การรับผิดชอบต่อสังคม (CSR : Corporate Social Responsibility) โดยให้มีการเปิดเผยข้อมูล รายงานต่อสาธารณะ และให้แสดงแนวทางแก้ปัญหาในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัด (ปรีดีนุกุล สมปรารถนา. (2563). รู้จักประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR). ออนไลน์. จากความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนั้นทำให้องค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมจำนวนมาก หันมาให้ความใส่ใจกับการพัฒนาขีดความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยการปรับปรุงกิจกรรมทางธุรกิจ ให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความพยายามในการสร้าง ภาพลักษณ์ของตนเองมากขึ้น ในการจัดให้มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบอีกทั้งยังมีความพยายามที่จะปรับปรุงกิจกรรมขององค์กรเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยลง นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลยังได้มีการออกกฎ ข้อบังคับ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติ

สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมที่ถือได้ว่ามีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันได้มีการนำมาตรฐาน ISO 14001 มาเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม และให้หน่วยงานภาคธุรกิจอุตสาหกรรมได้นำไปปฏิบัติ ธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001 จะได้รับสิทธิ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบทางการค้า โดยเฉพาะต้นทุนของกิจการที่ลงทุนไปเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจ ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยังส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น พนักงาน ชุมชน ผู้ถือหุ้น นักลงทุน ลูกค้า คู่ค้า ตลอดจนกลุ่มสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น ซึ่งชนิดและระดับความกดดัน ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละประเทศและภาคธุรกิจนั้นจะมีความแตกต่างกันออกไป

ความยั่งยืนเป็นอีกประเด็นสำคัญสำหรับกิจการในปัจจุบัน World Business Council for Sustainable Development (2002) ระบุว่าความยั่งยืนของกิจการ คือ พันธกิจของธุรกิจในการก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การทำงานร่วมกับพนักงาน ครอบครัว ชุมชนในท้องถิ่นและสังคมโดยรวม เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิต กิจการควรมีความรับผิดชอบและเปิดเผยผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แนวคิดการรายงานความยั่งยืนจึงเป็นประเด็นที่สำคัญ การรายงานความยั่งยืน คือวิธีปฏิบัติจึงเกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่า การเปิดเผยและการมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (GRI-Sustainability Reporting Guideline, 2011) Leibs (2007) ระบุว่า การรายงานความยั่งยืนคือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานสาธารณชนเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ความรับผิดชอบ และโอกาสของกิจการ การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ถูกต้อง รวดเร็วและครบถ้วน ถือเป็นหัวใจสำคัญของบริษัทจดทะเบียน เนื่องจากเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และตลาดทุนโดยรวม

ในปัจจุบันแนวคิดในเรื่องความยั่งยืนทางธุรกิจหรือการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลต่อการประสบความสำเร็จของธุรกิจได้ โดยไม่ได้มุ่งเน้นในด้านผลการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ยังเป็นธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นบริษัทมหาชนมีผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย จำเป็นจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจ เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้บริษัทติดตาม ประเมิน และทบทวนผลการดำเนินงาน เพราะการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และสังคม จึงมีความสำคัญมากขึ้น เพราะมีความเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินและสามารถสะท้อนได้ว่าธุรกิจมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและบริหารงานอย่างโปร่งใส จัดการ

ความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย มีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถสร้างผลตอบแทนได้ในระยะยาว (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564)

แนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้มาจากการต่อยอดแนวคิดเรื่องบรรษัทภิบาล หรือ Corporate Governance (CG) ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน มีความน่าเชื่อถือและสร้างความไว้วางใจให้กับนักลงทุน โดยการกำกับดูแลผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กรเป็นหลัก ในขณะที่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้ขยายขอบเขตของผู้มีส่วนได้เสียไปยังผู้ที่อยู่ภายนอกองค์กรด้วย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อม หรือสังคม เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนมีความน่าเชื่อถือ และทำให้เกิดความยั่งยืนทั้งกิจการและสังคมโดยรวม จึงกล่าวได้ว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท สำหรับประเทศไทย มีสถาบันไทยพัฒน์ทำหน้าที่เป็นองค์กรร่วมดำเนินงานในความริเริ่มสากลด้านการประเมินความยั่งยืน หรือ Global Initiative for Sustainability Ratings (GISR) เพื่อนำหลักการแนวทางในมาตรฐานการประเมินความยั่งยืนของ GISR มาใช้พัฒนาตลาดทุนของประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยในปี พ.ศ. 2556 สถาบันไทยพัฒน์ได้ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ริเริ่มโครงการประกาศรางวัลรายงานความยั่งยืน (Sustainability Report Award) ขึ้นเพื่อส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนและบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้ทำการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social, and Governance : ESG) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของกิจการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 พบว่าความต้องการของนักลงทุนที่มีต่อข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงข้อมูลทางการเงิน ทั้งนี้นักลงทุนยังให้ความสำคัญของข้อมูลด้านความยั่งยืน ที่จะสามารถบอกถึงโอกาส และความเสี่ยงขององค์กรที่มีต่อผลประกอบการในอนาคตด้วย ทางสถาบันไทยพัฒน์จึงได้เริ่มมีการจัดอันดับหลักทรัพย์บริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินงานโดดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance) หรือ ESG100 เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ลงทุนที่ต้องการลงทุนในหลักทรัพย์จดทะเบียนที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น (อริสรา เวทย์วิชาพงศ์, 2561)

อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกิจการ เป็นการวิเคราะห์ในส่วนของความสามารถในการทำกำไรของกิจการ การวิเคราะห์งบการเงินเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยลดความเสี่ยงให้กับนักลงทุน อัตรา ส่วนทางการเงินสามารถแสดงถึงผลการปฏิบัติงานหรือมูลค่ากิจการ ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin’s Q) เป็นตัววัดที่สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าของกิจการ เพราะอัตราส่วนนี้ใช้ในการคาดการณ์การตัดสินใจจ่ายลงทุนในอนาคต อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม

(ROA) เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความสามารถของกิจการ ที่จะนำสินทรัพย์ที่มีไปใช้ประโยชน์ในดำเนินการของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) อัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) เป็นตัววัดความสำเร็จทางการเงินในมุมมองของตลาดในสายตานักลงทุน และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งเป็นตัววัดความสำเร็จทางการเงินในมุมมองด้านการดำเนินงานขององค์กร

จากแนวคิดข้างต้นดังกล่าว ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด เนื่องจากการเติบโตของธุรกิจมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือนักลงทุน และธุรกิจนั้นต้องก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เพื่อเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และตลาดทุนโดยรวม ว่าการที่กิจการมีความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมาก จะส่งผลต่อการดำเนินงานของกิจการมากหรือน้อยเพียงใด รวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก ในด้านการกำกับดูแลกิจการ (CG Rating) ว่ามีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรที่ดีขึ้นและความยั่งยืนในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมากน้อยเพียงใด

2. การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหรือไม่ และเป็นไปในทิศทางใด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

2. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งทำการศึกษา การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนสนับสนุนต่อมูลค่ากิจการหรือไม่ โดยมูลค่ากิจการวัดโดย ใช้ข้อมูลอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น สำหรับแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ งบการเงินรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) โดยสืบค้นจาก SETSMART และเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th)

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของไทยและเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกที่มีการขยายตัวมาต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 68 บริษัท ซึ่งไม่รวมบริษัทบริษัทที่มีงบการเงินไม่ครบ 3 ปี และบริษัทที่ไม่มีการปิดงวดบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

ตารางที่ 1 จำนวนบริษัทตัวอย่าง

กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	**จำนวนบริษัท**
ยานยนต์	6
วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	5
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	8
เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ	5
บรรจุภัณฑ์	5
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	
พลังงานและสาธารณูปโภค	39
รวม	**68**

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เป็นการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในแบบแสดงรายการประจำปี (แบบ56-1) และงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี โดยเก็บจากงบการเงินประจำปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 ได้ข้อมูลจำนวน 204 ข้อมูล

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา และผู้สนใจ ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน

2. เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุน สามารถนำผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนได้

3. เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ภาคธุรกิจเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ในส่วนของความมั่งคั่งที่ยั่งยืน เป็นการดึงดูดนักลงทุนเพื่อให้มาลงทุนกับธุรกิจนั้น ๆ และธุรกิจนั้นสามารถดำเนินกิจการได้อย่างยาวนาน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยมุ่งศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ได้มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

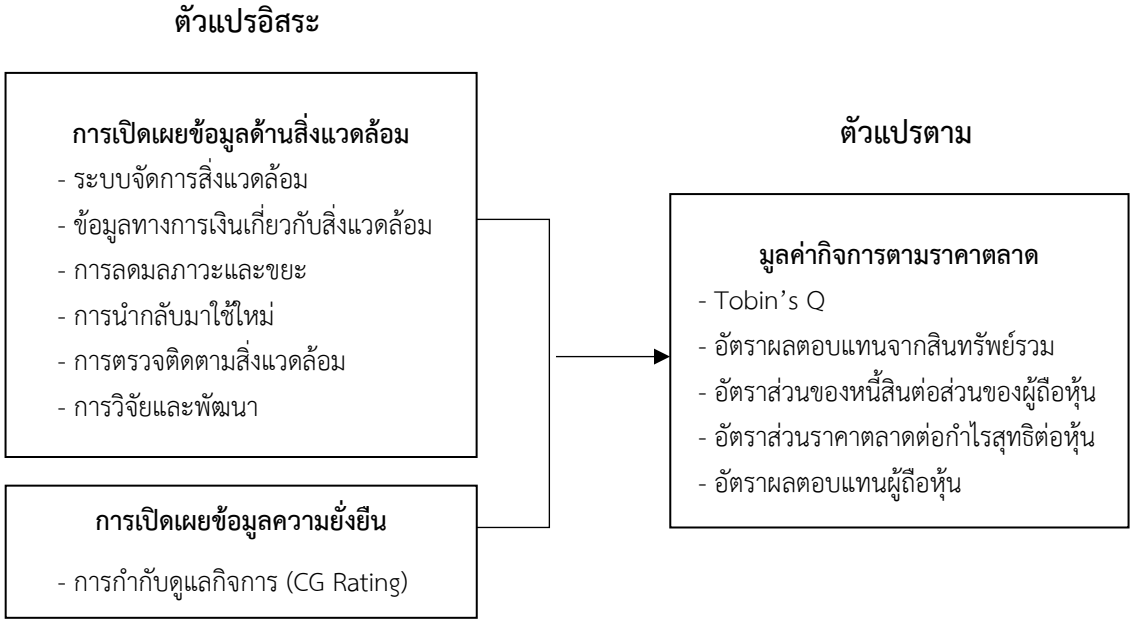

ภาพประกอบที่ 1

1.6 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม

สมมติฐานที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม

สมมติฐานที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น

สมมติฐานที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 6 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม

สมมติฐานที่ 7 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม

สมมติฐานที่ 8 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 9 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น

สมมติฐานที่ 10 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

1.7 นิยามศัพท์

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย นโยบายสิ่งแวดล้อม การจัดการและการตรวจสอบสิ่งแวดล้อม ผลกระทบของผลิตภัณฑ์และบริการต่อสิ่งแวดล้อม ด้านพลังงาน การเงินเกี่ยวกับกิจกรรมสิ่งแวดล้อม การศึกษาและวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (รองเอกวรรณพฤกษ์, 2558) เช่น จำนวนเงินที่ลงทุนในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากข้อบังคับตามกฎหมาย และที่เกิดจากธุรกิจดำเนินการโดยสมัครใจ การเปิดเผยวาระหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยต้นทุนและค่าใช้จ่ายทางด้านสภาวะแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น อากาศ พื้นดิน น้ำ คน สัตว์ สิ่งของ เป็นต้น

มูลค่ากิจการตามราคาตลาด หมายถึง มูลค่าตามราคาตลาดโดยรวมของหลักทรัพย์จดทะเบียน ซึ่งเป็นค่าที่คำนวณจากการนำราคาปิดของหลักทรัพย์จดทะเบียน คูณกับจำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียนปัจจุบัน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนระยะยาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลในด้านการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงาน โดยการดำเนินการธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี (ภัณฑิรา มณีไพรัตน์, 2562)

การกำกับดูแลกิจการ (CG Rating) หมายถึง การบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ในกรณีของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะเห็นความสำคัญของ CG ได้อย่างชัดเจน

ความสัมพันธ์ในเชิงการกำกับดูแล รวมทั้งกลไกมาตรการที่ใช้กำกับการตัดสินใจของคนในองค์กรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งรวมถึง การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก การกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย และพิจารณาอนุมัติแผนงานและงบประมาณ รวมไปถึงการติดตามประเมิน และดูแลการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งรายงานวิจัยนี้ ใช้ผลการประเมินข้อมูลของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใน SETSMART และรายงานประจำปี (แบบ 56-1)

มูลค่ากิจการโดยใช้ทฤษฎี Tobin's Q เป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เกิดจากแนวคิดการผสมผสานข้อมูลจากรายงานทางการเงินและข้อมูลตลาด ซึ่งได้รวมทั้งข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีต รวมถึงข้อมูลที่คาดการณ์เกี่ยวกับโอกาสการลงทุนในอนาคต ซึ่งเป็นตัววัดที่ดี และสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าของกิจการได้ (ปทุมวดี โบงูเหลือม, 2560)

มูลค่ากิจการที่ใช้ทฤษฎี Tobin's Q เป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานเชิงเศรษฐศาสตร์ ที่ถูกคิดขึ้นโดย ศาสตราจารย์ James T. Tobin ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย Yale ซึ่งได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ในปี ค.ศ. 1981 โดยแนวคิดเกิดจากการผสมผสานข้อมูล ระหว่างการบัญชี การเงิน เศรษฐศาสตร์ และมูลค่าตลาด เดิมที Tobin's Q สามารถคำนวณได้จาก การหาราคาตลาด (Market Value) ของสินทรัพย์ขององค์กรด้านราคาเปลี่ยนแทน (Replacement Cost) ของสินทรัพย์นั้น โดยราคาตลาดของสินทรัพย์นั้น วัดจากมูลค่าทางการตลาดของหุ้น ที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้นและหนี้สิน ศาสตราจารย์ James T. Tobin เชื่อว่า Tobin's Q เป็นตัวชี้วัดที่ดี ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าของกิจการ ซึ่งได้รวมถึงข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตและข้อมูลที่คาดการณ์เกี่ยวกับโอกาสในการลงทุนในอนาคต แต่ก็ยังพบข้อจำกัดในงานวิจัย ในการคำนวณ Tobin's Q ตัวอย่างเช่น กิจการไม่ได้เปิดเผยมูลค่าทางการตลาดของหนี้สิน และราคาเปลี่ยนแทนของสินทรัพย์ในงบการเงิน นอกจากนี้ การคำนวณ Tobin's Q จะจำกัดเฉพาะสินทรัพย์ที่มีตัวตนเท่านั้น จึงอาจทำให้มีการประเมินระดับการลงทุนที่แท้จริงต่ำเกินไป (Deeds et al., 1998) การรวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เช่น ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา หรือค่าโฆษณาในราคาเปลี่ยนแทนสินทรัพย์ น่าจะทำให้การคำนวณค่า Tobin's Q มีความถูกต้องในการนำมาใช้วัดผลการปฏิบัติงานเชิงเศรษฐศาสตร์มากขึ้น และยังสามารถนำมาใช้กับกิจการที่มีการลงทุนส่วนใหญ่ในสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนได้ ในการคำนวณอัตราผลตอบแทนมูลค่าเพิ่มที่ถูกต้องนั้น ควรคำนวณจาก อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนส่วนเพิ่ม (Marginal ROI) แต่เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวไม่มีการเปิดเผย จึงต้องใช้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ย (Average ROI) แทน

อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) เป็นอัตราส่วนทางการเงินของหนี้สินรวมกับส่วนของเจ้าของ เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกว่า บริษัทมีหนี้สินทั้งหมดเป็นกี่เท่าของทรัพย์สิน ยิ่งมีค่าสูงมาก บริษัทก็จะมีความเสี่ยงมาก

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) คืออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ เป็นสัดส่วนระหว่างกำไรสุทธิ และสินทรัพย์รวม ซึ่งวัดผลออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ บ่งบอกว่าบริษัททำกำไรได้มากน้อยเท่าไหร่เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของบริษัทนั้น

อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) เป็นอัตราส่วนทางการเงิน โดยคำนวณมาจากราคาตลาดของหุ้นหารด้วยกำไรต่อหุ้น (Price/Earnings Per Share) หรือการนำราคาหุ้นมาเทียบกับความสามารถในการสร้างกำไรของบริษัท อัตราส่วน P/E ที่ต่ำ บ่งบอกว่าหุ้นมีราคาถูกแต่อาจไม่เป็นเช่นนั้นเสมอไป เพราะอัตราส่วน P/E ที่ต่ำ อาจเกิดขึ้นได้จากราคา (Price) ลดลง หรือกำไรต่อหุ้น (Earnings Per Share) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งหากลงทุนหุ้นที่อยู่ในช่วงราคาลดลงและกำไรหดตัว แม้ P/E จะต่ำก็ไม่ใช่หุ้นที่มีราคาถูก ขณะเดียวกันหุ้นที่มีอัตราส่วน P/E สูง ก็ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นหุ้นที่มีราคาแพงเสมอไป เพราะกำไรอาจอยู่ในช่วงที่กำลังเติบโต

อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) คือ อัตราส่วนที่ช่วยวัดประสิทธิภาพของบริษัทว่าสามารถสร้างผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของหรือส่วนของผู้ถือหุ้นได้มากน้อยเพียงใด มีค่าเป็นเปอร์เซ็นต์ ยิ่งมีค่าสูงก็ยิ่งดี เพราะนั่นแปลว่าธุรกิจสามารถสร้างกำไรหรือผลตอบแทนให้กับผู้ถือหุ้นได้มาก

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทบทวนและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.3 การบัญชีสิ่งแวดล้อม

2.1.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร

2.1.7 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

2.1.8 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550)

(1) การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การใช้ทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนจะมีหลักการและวิธีการเฉพาะตัว เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ สัตว์ป่า พื้นดิน พื้นน้ำ อากาศ เป็นต้น ผู้บริหารหรือผู้จัดการควรจะต้องใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดมลภาวะ ของเสียน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องมีการควบคุมเพื่อไม่ให้ทรัพยากรที่มีใช้แล้วหมดไป

(2) การกำจัด การบำบัด การฟื้นฟูของเสียและมลพิษ คือการจัดการสิ่งแวดล้อมอีกลักษณะหนึ่งซึ่งหมายถึงการกระทำการใดๆที่สามารถกำจัดของเสียและมลพิษให้หมดไปหรือเสื่อมสภาพไป เช่น การกำจัดขยะ (ขยะในชุมชน ทั้งขยะทั่วไป ขยะติดเชื้อหรือขยะอันตรายต่าง ๆ) การบำบัดน้ำเสีย และมลพิษต่าง ๆ ก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง เป็นการสร้างสภาวะปกติให้กับสิ่งแวดล้อมและปรับความสมดุลเพื่อให้สิ่งแวดล้อมคงอยู่ได้ยาวนานขึ้น

(3) การควบคุมกิจกรรม กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับอุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือชุมชน อาจทำลายโครงสร้างหรือระบบของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบสิ่งแวดล้อม หากกิจกรรมดังกล่าวนั้นทำให้เกิดของเสียหรือสร้างมลพิษซึ่งอาจเกิดจากระบบเทคโนโลยี ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมเกิดความเสียหาย การเปลี่ยนแปลงและถูกทำลายได้ในที่สุด

- ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) ได้จำกัดความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม คือการพัฒนากระบวนการจัดสรรและใช้ทรัพยากรภายในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากกระบวนการธุรกิจ และยังให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้วยการเลือกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพสูงสุดและประหยัดพลังงาน เพื่อนำไปสู่การลดต้นทุนค่าดำเนินงานในระยะยาว และให้ความสำคัญต่อ “เทคโนโลยีสีเขียว” เช่นการใช้เทคโนโลยีทดแทน การใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์อย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ การใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มาริสา นิ่มสกุล (2562) การจัดการสิ่งแวดล้อม คือการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ปัญหาน้ำเสีย ปัญหามลพิษ ซึ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนมีความสุข

โสภารัตน์ จาระสมบัติ (2560) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่มนุษย์ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต และการแสวงหาความสะดวกสบายให้กับตนเอง จนส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของของสิ่งแวดล้อม และปัญหามลพิษต่าง ๆ ตามมา ทำให้ปัจจุบันเกิดประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น เนื่องจากมีปรากฏการณ์ที่เป็นความเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ขึ้นบ้อยครั้ง ทำให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมหาศาล

อัจฉรา นาคอ้าย (2560) การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินการต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมสามารถเอื้ออำนวยต่อมนุษย์ได้ตลอดไป โดยไม่ขาดแคลนและมีปัญหาใด ๆ

ทักษพร อินทร์เทศ (2562) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เราสามารถแยกเป็น 2 กระบวนการ คือ การจัดการในเชิงบริหารและการจัดการในเชิงการตรวจสอบ ได้ดังนี้

การจัดการในเชิงการบริหาร จะเป็นแนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสรุปได้เป็น 3 แนวทาง คือ

(1) การลดจำนวนของเสีย (Reduce)

(2) การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยการนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์ไปแล้ว กลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง (Reuse)

(3) การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยการส่งไปผลิตเพื่อทำให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle)

การจัดการในเชิงตรวจสอบ สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบได้ 8 เรื่อง โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบประเภทนี้เป็นการตรวจสอบตามแนวทางที่จัดทำขึ้นทั่วไป และเกี่ยวข้องกับหลาย ๆ ประเด็น เช่น การสอบทานการดำเนินงานที่อาจกระทบต่อที่ดิน น้ำ อากาศ ซึ่งการสอบทานการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่ออากาศเกี่ยวข้องกับกรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น

(2) การตรวจสอบระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย โดยมุ่งประเด็นไปยังแนวโน้มที่คาดว่าอาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและส่งผลกระทบกับการปฏิบัติงานของบริษัท

(3) การตรวจสอบความถูกต้องอย่างละเอียด เป็นการตรวจสอบเชิงลึกเพื่อประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและหนี้สินที่ดิน หรือสถานที่ก่อนการได้มาของอสังหาริมทรัพย์

(4) การตรวจสอบสถานที่ที่ใช้กำจัด เก็บรักษา และบำรุงรักษาวัตถุของเสียที่เป็นอันตราย ซึ่งบริษัทต่าง ๆ ที่มีการผลิตและก่อให้เกิดของเสียที่เป็นอันตราย อาจจะต้องทำสัญญากับบริษัทอื่น ๆ เพื่อให้ทำการเก็บรักษาและการทำลายของเสียเหล่านั้น อย่างไรก็ตามบริษัทต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากบริษัทที่ได้ร่วมทำสัญญาด้วย ซึ่งดังนั้นก่อนทำสัญญาร่วมกัน บริษัทควรทำการตรวจสอบสถานที่ที่จะใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวก่อนเพื่อจะได้ทราบว่าสถานที่ดังกล่าวนั้น โดยรวมแล้วเหมาะสมและมีประสิทธิภาพดีเพียงพอที่จะใช้กำจัดเก็บรักษา และบำรุงรักษาวัตถุของเสียที่เป็นอันตรายได้หรือไม่

(5) การตรวจสอบการป้องกันมลภาวะ โดยจัดให้มีระบบการป้องกันมลภาวะ ที่ได้รับการออกแบบเพื่อลดของเสียที่เกิดขึ้นตามแหล่งต่าง ๆ เช่น การกำจัด การเก็บรักษาพลังงาน การฟื้นฟู การนำกลับมาใช้ใหม่ การบำรุงรักษา และการปล่อยของเสียทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ

(6) การตรวจสอบในเรื่องของการบันทึกหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบภายใน เพื่อพิจารณาความน่าจะเป็น ความสมเหตุสมผล การประเมินการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม ที่จะต้องบันทึกบัญชีหนี้สิน

(7) การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ บริษัทบางแห่งได้ทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เฉพาะเพื่อกำหนดว่ามีอะไรที่ต้องดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี และเพื่อตรวจสอบว่ามีสารเคมีอยู่ในตัวของผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่

(8) การตรวจสอบด้านนิเวศวิทยา การพัฒนาและติดตามผลการตรวจสอบ ควรสนับสนุนให้มีการสร้างระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงการตรวจสอบสถานที่ทุก ๆ 3 ปี จากผู้ตรวจสอบอิสระ

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย พบว่ามลภาวะจากอุตสาหกรรมต่าง ๆ ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) มลภาวะทางอากาศ ที่เกิดจากก๊าซพิษและกลิ่นเน่าเสีย ฝุ่นละอองที่เกิดจากการเผาไหม้และควัน เป็นต้น แหล่งมลภาวะทางอากาศเกิดจากการควันพิษที่มาจากยานพาหนะ อุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่ก่อให้เกิดสารพิษ สำหรับการลดภาวะมลพิษทางอากาศ รัฐบาลได้ออกกฎระเบียบเพื่อบังคับใช้กับยานพาหนะ เช่น การใช้ก๊าซธรรมชาติแทนน้ำมันเบนซิน การควบคุมและการตรวจสอบ ระดับการปล่อยสารพิษจากโรงงาน เป็นต้น

2) มลภาวะทางเสียง ที่เกิดจากสถานที่ทำงาน สถานที่สาธารณะ แหล่งอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ยานพาหนะ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องบิน เป็นต้น

3) มลภาวะทางน้ำ ของเสียที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรม เหมืองแร่ ประมง ปัญหาที่เกิดส่วนใหญ่ คือ การขาดแคลนระบบการบำบัดหรือการกำจัดที่เหมาะสม ซึ่งโรงงานต่าง ๆ จะต้องสร้างระบบกำจัดของเสียตามกฎระเบียบที่ออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม (พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535) กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535) และฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2556)

ดังนั้นการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากร การฟื้นฟู การกำจัด การบำบัดของเสียและมลพิษ หรือเป็นการควบคุมกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ชี้ให้เห็นว่าธุรกิจสามารถใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมได้แต่ต้องเป็นการใช้แบบยั่งยืน เพราะการใช้ทรัพยากรในแต่ละครั้งย่อมเกิดผลเสีย ทั้งของเสียและมลพิษที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องกำจัดให้หมดไป โดยการควบคุมไม่ให้

เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นมาใช้โดยใช้ระบบ ISO 14000 เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เบาบางลง และในปัจจุบันได้มีแนวคิดการรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคม หรือ ที่เรียกว่า CSR เพื่อใช้ในการจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม ในหัวข้อถัดไป

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ความรับผิดชอบต่อสังคม (วรรณวิไล ปัญญาวิชา, 2560) หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับกิจการที่ดี และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ธุรกิจที่ดำเนินการด้วยสำนึกโดยยึดหลักของจริยธรรมกระทำความดีต่อสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางการไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคม ประกอบได้ด้วย 5 ตัวแปรที่สำคัญ คือ การกำกับดูแลองค์กรที่ดี การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค การร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ความรับผิดชอบต่อสังคม (ผศ.อรวรรณ กิจปราชญ์, 2558) หมายถึง ข้อผูกพันขององค์กรธุรกิจที่มีต่อสังคมเพื่อทำให้เกิดผลกระทบในทางบวกต่อผู้มีส่วนได้เสียให้มากที่สุด (ผู้มีส่วนได้เสียได้แก่ ลูกค้า เจ้าของกิจการ พนักงาน ชุมชน Supplier รัฐบาล) จำต้องจำกัดผลกระทบทางลบให้น้อยที่สุด โดยผู้บริหารและองค์กรมีจิตสำนึกที่ต้องการเป็นประชากรที่ดีของสังคม (Good Corporate Citizenship) เพื่อช่วยสร้างคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดียิ่งขึ้น

- ความรับผิดชอบในแง่กฎหมาย (Legal Responsibility) หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่หลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น กฎหมายสิ่งแวดล้อม

- ความรับผิดชอบในแง่จริยธรรม (Ethical Responsibility) หมายถึง การปฏิบัติสิ่งที่ดีถูกต้อง เหมาะสม ยุติธรรมต่อสังคม

- ความรับผิดชอบในแง่เศรษฐกิจ (Economic Responsibility) หมายถึง การประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม เช่น ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพราคายุติธรรม

- การคืนกำไรสู่สังคม (Philanthropic) หมายถึง การตอบแทนสังคมในเรื่องคุณภาพชีวิตและสวัสดิการที่บริษัทแบ่งปันให้กับสังคม โดยสังคมจะคาดหวังว่าธุรกิจจะต้องปกป้องคุณภาพชีวิตโดยทั่วไปของสมาชิกในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน มีการมุ่งเน้นให้ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร โดย องค์กรต้องให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม Kruneung. (2560). การรับผิด ชอบต่อสังคม (CSR : Corporate Social Responsibility) โดยให้มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานต่อสาธารณะ และให้แสดงแนวทางแก้ปัญหาในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัด (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา. (2563). รู้จักประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR). ออนไลน์. การที่ธุรกิจได้ให้ความสำคัญและดำเนินการในเรื่อง CSR นั้น ธุรกิจยังคงต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ในการบริหารกิจการให้ได้ผลกำไร เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน โดยการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม จึงจะสามารถทำให้ธุรกิจดำเนินกิจการได้ในระยะยาว

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ แผนงาน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัทจดทะเบียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารองค์กรและมีผลต่อการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบัน ซึ่งการที่บริษัทจดทะเบียนจะพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้นั้นจะต้องมีเป้าหมายทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนควบคู่กันไปด้วย เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน พนักงาน ลูกค้า คู่ค้าต่าง ๆ ตลอดจนชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณที่ตั้งขององค์กร เป็นต้น

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มุ่งพัฒนาองค์กรและตลาดทุนให้คำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance: ESG) เน้นสร้างความตระหนักและยกระดับการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมของผู้มีส่วนได้เสียในตลาดทุน ให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อม เน้นการป้องกันและบรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การจัดซื้อจัดจ้าง การบริโภค การจัดการขยะ และการลดก๊าซเรือนกระจก (www.set.or.th)

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นข้อผูกพันขององค์กรธุรกิจที่มีต่อสังคม เพื่อทำให้เกิดผลในทางบวกต่อผู้มีส่วนได้เสียให้มากที่สุด และต้องจำกัดผลกระทบทางลบให้น้อยที่สุด โดยเน้นที่ผู้บริหารและองค์กร เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคมให้ดียิ่งขึ้น ด้วยการดำเนินกิจการภายใต้หลัก จริยธรรมและการจัดการที่ดีโดยรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดย CSR สามารถแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ (ออนไลน์.)

ระดับที่ 1 Mandatory Level

ข้อกำหนดตามกฎหมาย หมายถึง การที่ธุรกิจมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามข้อกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายแรงงาน การจ่ายภาษี เป็นต้น

ระดับที่ 2 Elementary Level

ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ธุรกิจนั้น คำนึงถึงความสามารถในการอยู่รอดและให้ผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น ซึ่งกำไรที่ได้มานั้นต้องมิใช่กำไรที่เกิดจากการเบียดเบียนสังคม

ระดับที่ 3 Preemptive Level

จรรยาบรรณทางธุรกิจ หมายถึง การที่ธุรกิจสามารถสร้างผลกำไรแก่ผู้ถือหุ้นได้ ในอัตราที่เหมาะสมและผู้ประกอบธุรกิจได้ให้การใส่ใจ ในการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่สังคมมากขึ้น โดยเฉพาะสังคมที่อยู่รอบ ๆ ข้าง ต่างก็มีความคาดหวังว่าจะได้รับการดูแล หรือเอาใจใส่จากผู้ประกอบธุรกิจ

ระดับที่ 4 Voluntary Level

ความสมัครใจ หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่กับการปฏิบัติตามแนวทางของ CSR ด้วยความสมัครใจ โดยไม่ได้ถูกเรียกร้องจากสังคม ซึ่งประกอบธุรกิจอยู่บนพื้นฐานของการมุ่งผลประโยชน์ให้กับสังคมเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้น ที่จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม

การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น ธุรกิจหรือองค์กรจะต้องพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นทำแล้วส่งผลกระทบต่อผู้อื่น สิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศโดยรวมหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะดำเนินการตามข้อกฎหมายกำหนดหรือเป็นการบรรเทาผลกระทบนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ คำว่า “สังคม” ที่อยู่ในคำว่า “Corporate Social Responsibility” คือ การดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคมกับผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กรก่อน และต้องมีความรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างเงินเดือนหรือผลตอบแทนให้ตรงต่อเวลา การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัย และชีวอนามัยสังคมหรือผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร โดยเน้นที่ผู้บริหารหรือผู้จัดการที่องค์กรต้องรับผิดชอบดำเนินการจัดวางระบบการบริหารให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีโครงสร้างและกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการเสริมสร้างวัฒนธรรม ค่านิยมองค์กรและทัศนคติ

ของบุคลากรที่เอื้อต่อการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเป็นรากฐานให้เกิดบูรณาการ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั่วทั้งองค์กร

2.1.3 การบัญชีสิ่งแวดล้อม

การบัญชีสิ่งแวดล้อม (ขวัญนรี กล้าปราบโจร, 2561) หมายถึง เป็นวิวัฒนาการทางการบัญชีที่นักบัญชีสมัยใหม่ได้พัฒนาการขึ้นจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อธุรกิจโดยนำเอาแนวคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับหลักการทางการบัญชีที่ใช้ในปัจจุบันตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ดังนั้นการบัญชีสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมได้โดยที่ผู้บริหารขององค์กรต้องแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความรับผิดชอบของธุรกิจที่ควรมีต่อสิ่งแวดล้อมในการเปิดเผยข้อมูลและนำเสนอรายงานและมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม ให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจได้รับรู้ทั้งข่าวสารข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งข้อมูลทางด้านการเงิน (Financial Information) และทางด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับด้านการเงิน (Non-Financial Information) ให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้องค์กรธุรกิจคำนึงถึงสภาพแวดล้อมมากขึ้น

การบัญชีสิ่งแวดล้อมจึงเป็นความพยายามในการพัฒนาคิดค้นมาตรการในการวัดผลการดำเนินงานขององค์กร โดยระบุถึงรายได้และค่าใช้จ่าย ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ตลอดการวัดมูลค่าการรับรู้ การวัดมูลค่าต้นทุนและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงินจากระบบบัญชีแบบดั้งเดิมออกมาเป็นรายงานในรูปแบบใหม่ โดยพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการนำเสนอรายงานต่อสาธารณชนหรือบุคคลภายนอกในประเด็นที่เกี่ยวกับกิจกรรมสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานขององค์กร เช่น เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบขององค์กรต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ ในรายงานประจำปีขององค์กร เป็นต้น (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2552, หน้า 21-24)

การบัญชีสิ่งแวดล้อมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญใน 3 ระดับ ตามที่ Environmental Protection Agency (EPA, 2008) ได้ระบุไว้ คือ

1. ระดับการบัญชีรายได้ประชาชาติ (National Income Accounting) เป็นมาตรฐานการวัดระบบเศรษฐกิจมหภาค เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP: Gross Domestic Product) ซึ่งรายได้ประชาชาติ เป็นตัวชี้วัดภาวะเศรษฐกิจของรายได้ของประชากรในประเทศโดยรวม การบัญชีสิ่งแวดล้อมจะเข้ามาสัมพันธ์กับการบัญชีรายได้ประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

การเปิดเผยข้อมูล ทั้งที่เป็นตัวเงินเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของประเทศ (National Resource Accounting) ทั้งที่นำกลับมาใช้ได้ (Renewable) และนำกลับมาใช้ไม่ได้ (Non-renewable) ต่อสาธารณชน การศึกษาการบัญชีสิ่งแวดล้อมในบทบาทนี้ จะเน้นการรายงานเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมที่รัฐบาลต้องลงทุนไป เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้มีความยั่งยืน (Sustainable) ซึ่งเป็นการแสดงข้อมูลในระดับมหภาค

2. ระดับการบัญชีการเงิน (Financial Accounting) เป็นการหาวิธีการในการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชี ในรูปของต้นทุนสิ่งแวดล้อม (Environmental Costs) และหนี้สินสิ่งแวดล้อม (Environmental Liability) ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม โดยอาจมีการแสดงไว้ในรายงานทางการเงิน ทั้งที่เป็นรายไตรมาสและรายงานประจำปีต่อผู้ใช้งบการเงิน เช่น นักลงทุน ผู้ให้กู้ รัฐบาล และบุคคลทั่วไป ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวนั้น จะต้องเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP) และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard) นั่นคือบทบาทนี้ จะเน้นการเปิดเผยการรายงานข้อมูลโดยแสดงในระดับจุลภาคต่อบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

3. ระดับการบัญชีบริหาร (Managerial Accounting) เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจภายในองค์กร เป็นข้อมูลเกี่ยวกับด้านต้นทุน ด้านการลงทุน ระดับการผลิตสินค้าและรายได้ที่เป็นผลกระทบจากการบริหารสิ่งแวดล้อมขององค์กร เพื่อเป็นการพิจารณาต้นทุนการประมวลผล มีการวิเคราะห์ข้อมูล และสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อลดมลภาวะที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม การบำบัดน้ำเสีย และการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาด (Cleaner Technology) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารธุรกิจเป็นต้น

การบัญชีสิ่งแวดล้อมในมุมมองของบัญชีบริหาร (ทักษพร อินทร์เทศ, 2562)

เป็นบัญชีที่ระบุข้อมูลด้านต้นทุน ระดับการผลิตสินค้า เพื่อพิจารณาต้นทุน ประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เสนอต่อผู้บริหารทุกระดับภายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นเครื่องมือในการบริหารสิ่งแวดล้อมของกิจการ และช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินงานขององค์กร

- <u>แนวทางปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์สิ่งแวดล้อม</u>

เป็นการกล่าวถึงต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมที่มีองค์ประกอบที่จะสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ตามเงื่อนไข หรือหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม และสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

(1) การรับรู้สินทรัพย์สิ่งแวดล้อม ในทางปฏิบัติกำหนดให้กิจการจะต้องรับรู้ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม ในรอบบัญชีที่เกิดขึ้นทันที หากต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่จะรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ ต้องบันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์และตัดจำหน่ายตามเห็นสมควร

(2) การวัดมูลค่าของสินทรัพย์สิ่งแวดล้อม การบันทึกการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม เป็นรายจ่ายฝ่ายต้นทุนตามมูลค่าที่ได้รับ หรือต้นทุนเริ่มแรก ณ เวลาที่ได้รับมาซึ่งสินทรัพย์นั้น ในราคาทุนเดิม เมื่อบันทึกต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนแล้ว โดยแสดงเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง

- <u>แนวทางปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม</u>

เป็นการประเมินถึงภาระผูกพันที่ก่อให้เกิดต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม ทั้งภาระผูกพันจากงวดบัญชีก่อน ภาระผูกพันในงวดบัญชีปัจจุบันและภาระผูกพันที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีหลักเกณฑ์ในการรับรู้วิธีการวัดมูลค่าที่เหมาะสม มาปฏิบัติใช้กับรายการหนี้สิน ด้านสิ่งแวดล้อม

(1) การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ควรรับรู้เมื่อมีภาระผูกพันที่เกิดขึ้นในกิจการ ซึ่งภาระผูกพันที่เกิดขึ้นในกิจการ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ (UNCTAD, 1997)

• ภาระผูกพันทางกฎหมาย (Legal Obligation) เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นในกิจการจากกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบที่กำหนดไว้ให้กิจการต้องปฏิบัติตาม

• ภาระผูกพันที่กิจการกำหนดขึ้น (Constructive Obligation) เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นในกิจการ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้น โดยประกาศให้ทราบโดยทั่วไป เป็นนโยบายของกิจการเพื่อจัดการด้านสิ่งแวดล้อม อาจไม่มีภาระผูกพันทางกฎหมาย หรืออาจขายภาระผูกพันทางกฎหมายได้

• ภาระผูกพันทางจริยธรรม (Equitable Obligation) เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นจากแนวคิดทางคุณธรรม หรือด้านจรรยาบรรณ ที่ไม่มีภาระผูกพันทางด้านกฎหมาย หรือจากนโยบาย แต่เป็นสิ่งที่กิจการต้องการตอบแทนหรือช่วยเหลือสังคม เช่น เงินช่วยเหลือบุตรพนักงานที่ประสบปัญหามลภาวะ ทุนการศึกษาแก่ชุมชน เป็นต้น

(2) การวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม วิธีการที่ใช้ในการวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในอนาคตของต้นทุนในการปรับสภาพ รวมถึงกรณีอื่นที่ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหนี้สิน ยังพิจารณาได้ว่าจะเกิดขึ้นในงวด

การรับรู้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กิจการควรรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน เมื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตลดลง เนื่องจากการลดลงของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน และเมื่อกิจการสามารถวัดค่าของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตได้อย่างน่าเชื่อถือ อีกนัยหนึ่งคือ

การรับรู้ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น พร้อมกับการรับรู้ส่วนที่เพิ่มขึ้นของหนี้สิน หรือส่วนที่ลดลงของสินทรัพย์ กิจการควรรับรู้ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนทันทีที่รายจ่ายนั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในอนาคต หรือเมื่อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตส่วนนั้นไม่เข้าเกณฑ์การรับรู้สินทรัพย์ในงบดุลอีกต่อไป โดยส่วนใหญ่แล้ว ต้นทุนสิ่งแวดล้อม มักไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคตหรือไม่มีความสัมพันธ์กับประโยชน์ในอนาคตที่จะบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุน เช่น การทำความสะอาด การกำจัดของเสีย และความเสียหายที่กิจการรายงานว่าได้เกิดขึ้นเมื่องวดบัญชีก่อน ค่าใช้จ่ายจากการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ค่าปรับ ค่าตรวจสอบ จากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งค่าชดเชยความเสียหายต่อบุคคลที่สามจากความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งพิจารณาได้ว่าเป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม แต่เป็นต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคต ต้นทุนดังกล่าวให้บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนได้ทันที แต่ในบางกรณี ต้นทุนสิ่งแวดล้อมอาจมีความสัมพันธ์ต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีก่อน เช่น ความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เกิดขึ้นก่อนการรวมกิจการ ต้นทุนในการกำจัดสิ่งปฏิกูลของสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีก่อน โดยทั่วไปจะไม่ถือเป็นการปรับปรุงค่าใช้จ่ายของงวด เว้นแต่กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบัญชี หรือมีการแก้ไขข้อผิดพลาดที่สำคัญ (อาทิตย์กร ปู่โท, 2563)

ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ควรบันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการบัญชี และการรายงาน (The Intergovernmental Working Group of Experts On International Standards of Accounting and Reporting : ISAR) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เป็นไปตามคำนิยามของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของงบการเงิน และรายการนั้นเข้าเกณฑ์ของการรับรู้รายการทางบัญชี กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ได้ให้นิยามของสินทรัพย์และหลักในการรับรู้สินทรัพย์เข้าสู่กิจการ ดังนี้

สินทรัพย์ คือ ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าว เป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต ดังนั้น หากต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในงวด เป็นไปตามคำนิยาม และหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยมีไว้เพื่อเหตุผลของความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อม หรือช่วยลด ป้องกันมลภาวะสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมในอนาคต ควรรับรู้เป็นรายจ่ายฝ่ายทุน แล้วทยอยตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยต้องคำนึงถึงวิธีการปฏิบัติอื่น ๆ เช่น การวัดมูลค่าเริ่มแรก การตีราคาใหม่ วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา และการทบทวนอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น ๆ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 ในเรื่องของ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ได้กำหนดไว้ อาจสรุปได้ว่า ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมจะถูกบันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ ก็ต่อเมื่อ

• เพิ่มความสามารถในการผลิตหรือมีการปรับปรุงในเรื่องของความปลอดภัย และความมีประสิทธิภาพของสินทรัพย์อื่น ๆ ที่กิจการเป็นเจ้าของ

• ลดหรือป้องกัน ไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากผลการดำเนินงานในอนาคตของกิจการ

• อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีที่ต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์อื่น และสามารถระบุ หรือแยกประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของต้นทุนได้

สิ่งแวดล้อม ได้ประโยชน์ในอนาคตของต้นทุนดังกล่าว อาจเกี่ยวโยงกับสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานของกิจการ กิจการจะต้องรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าว โดยแสดงรวมเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์นั้นด้วย แต่ไม่ต้องรับรู้เป็นรายการแยกต่างหาก ทั้งนี้กิจการจะต้องทดสอบการด้อยค่าของสินทรัพย์ ว่าราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับหรือไม่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ ทั้งกรณีที่บันทึกรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม เป็นรายจ่ายฝ่ายทุน แยกรายการต่างหาก และกรณีที่รวมต้นทุนสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ด้วย เช่น การจ่ายค่าปรับปรุงโรงงาน เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม การจ่ายค่าก่อสร้างระบบกำจัดมลพิษ เป็นต้น (อาทิตย์กร ปู่โท, 2563)

ดังนั้น คณะกรรมการหรือผู้บริหาร ควรมีการดูแลเรื่องการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ เกี่ยวกับบริษัทอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ มีความเท่าเทียมกัน และที่สำคัญจะต้องมีความน่าเชื่อถือ เพราะข้อมูลทางการเงิน เป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกให้ความสำคัญ คณะกรรมการหรือผู้บริหาร จึงต้องแสดงความเชื่อมั่นถึงความถูกต้อง ของรายงานการเงินที่ผ่านการรับรองจากผู้สอบบัญชีอิสระรับอนุญาต โดยการกำหนด นโยบายการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณชนอย่างชัดเจนในรายงานประจำปี เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจให้กับนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย ในเรื่องของการตัดสินใจที่จะลงทุน ก่อให้เกิดประโยชน์กับกิจการหรือบริษัทได้ในระยะยาว

2.1.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (ประกายแสง แสงอรุณ, 2560) ที่องค์กรได้กระทำกระบวนการต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติ เช่น การปล่อยของเสีย จากกิจกรรมดำเนินงานขององค์กร และเปิดเผยข้อมูลแนวทางการจัดการ เช่น วิธีการบำบัด เป็นต้น รวมถึงงบประมาณและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการเปิดเผยข้อมูลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ที่อาจส่งผล

ต่อการทำงายสิ่งแวดล้อม เป็นการเปิดเผยข้อมูลทุก ๆ ด้าน ของทางด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบขององค์กรที่มีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจะมีการรายงานในรายงานประจำปี หรือการรายงานผ่านทางสื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเปิดเผยถึงผลกระทบและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นการสื่อสารให้บุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้อง ได้รับรู้ถึงกระบวนการและแนวทางการจัดการ เข้าใจทิศทาง ผลลัพธ์และความตั้งใจที่องค์กรจะแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เพื่อความยั่งยืนขององค์กร โดยการรายงานอยู่ในกรอบการรายงานที่เป็นมาตรฐานและได้รับการยอมรับ คือ Global Reporting Initiative (GRI) ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์แนวทางการรายงานที่ครอบคลุมของระบบเศรษฐกิจ เช่น มิติด้านสิ่งแวดล้อมของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 4 มุมมอง เช่น มุมมองด้านวัสดุ มุมมองด้านพลังงาน มุมมองด้านผลผลิตและมุมมองด้านน้ำ ซึ่งจะอธิบายถึงการรายงานวิธีปฏิบัติของทั้ง 4 มุมมอง เช่น การรายงานปริมาณการใช้ทรัพยากร การรายงานพื้นฐานสำหรับการคำนวณการลดการใช้พลังงาน เป็นต้น ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กิจการควรให้ความสำคัญในการเพิ่มความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมของกิจการ เพื่อใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในปริมาณที่เหมาะสมและเป็นการช่วยลดผลกระทบต่อระบบทางธรรมชาติอีกด้วย

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เป็นมุมมองด้านหนึ่งของความมั่นคงของกิจการ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบกับกิจการในเชิงลบ นั่นคือผลที่มาจากการที่กิจการได้มีการกระทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการที่มีผลกระทบต่อระบบธรรมชาติโดยตรง รวมถึงระบบนิเวศ ที่ดิน น้ำ และอากาศ ซึ่งการที่กิจการได้จัดการระบบสิ่งแวดล้อม และทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการแสดงถึงความจริงใจในการร่วมรับผิดชอบ ซึ่งวิธีการชี้วัดทางสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการดำเนินงานทุกขั้นตอนของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยตัวชี้วัดจะวัดจาก ตั้งแต่การนำเข้า เช่น วัสดุ พลังงาน น้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นความเสี่ยงในผลกระทบของการปฏิบัติตามด้านสิ่งแวดล้อม และผลในการจัดการ การปล่อยก๊าซ น้ำทิ้งและของเสีย ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ผลกระทบด้านสินค้าและบริการ ค่าใช้จ่ายทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการร้องเรียนและการถูกลงโทษด้านค่าปรับด้านสิ่งแวดล้อม โดยเครื่องมือที่ใช้วัดปริมาณการเปิดเผยของกิจการได้เหมาะสมคือ การนับจำนวนคำของข้อมูลตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ เนื่องจากการนับคำ เป็นการทราบปริมาณของข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงินได้ดีที่สุด เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความใส่ใจในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ เพราะสิ่งสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ การที่กิจการให้ความสำคัญกับความรู้ในการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมดำเนินงาน รวมถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีฝ่ายรับผิดชอบการติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจน โดยแนวทางการจัดการป้องกันและการแก้ไขปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม โดยหลักการพื้นฐานในการป้องกันมลภาวะที่ส่งผลกระทบต่อ

สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ การควบคุมและการแปรรูปให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควบคุมปริมาณการใช้ทรัพยากรให้พอเหมาะพอดี และไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ตามมาตรการทางกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อม เช่น มลภาวะทางน้ำ มลภาวะทางดิน และมลภาวะทางอากาศ หรือมลพิษที่เกิดจากกระบวนการจัดการของเสียภายในโรงงานและการใช้สารเคมีที่เป็นพิษอันตราย รวมถึงมลพิษที่ส่งผลต่อสัมผัสทั้งห้า คือ เสียง กลิ่น แสง การระคายเคือง รังสี และเชื้อโรคต่าง ๆ

การปรับตัวให้เข้ากับสภาวะเรือนกระจก หรือสภาวะโลกร้อน โดยการบริหารจัดการกระบวนการตามกิจกรรมของการดำเนินงาน ของกิจการต่าง ๆ เช่น การผลิต ไม่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่ชั้นบรรยากาศ ก็สามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ เป็นต้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่ต้องช่วยกันเพื่อการดำรงชีพ รวมถึงบุคคลทุกคนที่ต้องมีหน้าที่ในการรับผิดชอบ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เริ่มจัดตั้งสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Institute: CSRI) ขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2550 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดำเนินการเกี่ยวกับ CSR เพิ่มมากขึ้น คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ให้หลักการที่สำคัญในการเปิดเผยข้อมูลที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

กิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility) หรือที่เรียกกันอย่างติดปากว่า CSR (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา, 2563) เป็นแนวคิดในการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร เพื่อทำให้สังคมนั้นอยู่อย่างมีความสุข แนวคิดเรื่อง CSR นั้น จะช่วยให้บริษัทคำนึงถึงความรู้จักผิดชอบกับการกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมในมิติต่าง ๆ ทั้งตัวบริษัท พนักงาน ลูกค้า คู่ค้า คู่แข่ง ประชาชน สังคม สิ่งแวดล้อม หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ หรือที่เรียกว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในทางปฏิบัติคำว่า CSR อาจเรียกได้ว่าความเป็นพลเมืองที่ดี (Corporate Citizenship) ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

หากบริษัทไหนเริ่มต้นที่จะนำแนวคิด CSR มาใช้ในการขับเคลื่อนธุรกิจ ก็จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความน่าชื่อถือให้กับบริษัทเอง รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ในการสร้างธุรกิจให้เติบโตก้าวหน้าพร้อมกับคืนกำไรต่าง ๆ สู่ชุมชนและสังคม ดังนั้น CSR จึงกลายเป็น

กลยุทธ์สำคัญในการทำธุรกิจสำหรับองค์กรใหญ่ ๆ ทุกบริษัท และกลายเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินธุรกิจด้วยจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมธุรกิจ คู่แข่ง และอุตสาหกรรมประเภทของ CSR CSR นั้น แบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

กิจกรรมเพื่อสังคม (CSR-After-Process)

เป็นการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่แสวงหากำไรในธุรกิจต่าง ๆ และนำเงินส่วนหนึ่งที่เป็นรายได้จากการสินค้า หรือบริการที่ไม่ได้อยู่ในกระบวนการผลิต การขายสินค้าหรือบริการของบริษัท เป็นกิจกรรมที่ถูกวางแผน และทำขึ้นมาหลังจากการดำเนินธุรกิจ เช่น การบริจาคเงินสมทบทุน การบริจาคเงินช่วยเหลือภัยพิบัติ การสร้างโรงเรียนในต่างจังหวัด หรือการเป็นอาสาสมัครในด้านต่าง ๆ

ธุรกิจเพื่อสังคม (CSR-in-Process)

ความรับผิดชอบต่อสังคมที่อยู่ในกระบวนการทำงานหลักของบริษัทหรือองค์กรนั้น ๆ ที่แสวงหากำไรแต่ไม่ลืมที่จะคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การควบคุมและป้องกันการสร้างมลพิษจากกระบวนการผลิต การผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน การระบุข้อความหรือข้อมูลส่วนผสมในสินค้า หรือการจ่ายค่าชดเชยในกรณีที่บริษัททำอะไรผิดพลาดที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่ความผิดพลาดต่อลูกค้า ซึ่งทั้งหมดล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นในเวลาทำงานปกติขององค์กร

กิจการเพื่อสังคม (CSR-as-Process)

กิจการเพื่อสังคมจะมีความแตกต่างจากกิจกรรมเพื่อสังคมและธุรกิจเพิ่มสังคม เนื่องจากกิจการเพื่อสังคมนั้นเป็นการทำโดยที่ไม่ได้แสวงหากำไรให้กับตัวเอง หรือเรียกได้ว่าทุกกระบวนการของธุรกิจนั้นจะเกี่ยวข้องกับประโยชน์เพื่อสังคมทั้งหมด เช่น มูลนิธิเพื่อสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของคนที่มีอุดมการณ์เดียวกันในการสร้างประโยชน์สูงสุดแก่สังคม แต่ก็จำเป็นต้องอยู่รอดด้วยการรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และเรายังเห็นได้จากองค์กรใหญ่หลาย ๆ องค์กรก็เริ่มมีการจัดตั้งหน่วยงานกิจการเพื่อสังคมขึ้นมาเป็นรูปแบบมูลนิธิเพื่อสังคม ในการกำกับดูแลการทำเพื่อสังคมโดยเฉพาะ

การกำกับดูแลกิจการที่ดี ได้รับการส่งเสริมให้เป็นแนวทางการปฏิบัติให้กับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ความสำคัญคือการมีการกำกับกิจการที่ดีจะนำไปสู่การตัดสินใจกระบวนการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยในปี 2555 ได้ปรับปรุงให้เพิ่มเติมในส่วนของแนวปฏิบัติทั้ง 5 หมวด ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN Corporate Governance Scorecard :

ASEAN CG scorecard ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการวัดระดับ การกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน

ความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียน หรือบริษัทมหาชนที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ อันเนื่องมาจากเป็นบริษัทที่ระดมทุนจากประชาชน หรือบุคคลภายนอกมาใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ จึงมีผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของร่วมกัน หากแต่ผู้ถือหุ้นนั้นเป็นเจ้าของกิจการและไม่ได้บริหารกิจการเอง ทำให้ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ ให้เป็นผู้บริหารกิจการแทน เพื่อให้มั่นใจว่ากิจการได้ดำเนินไปเพื่อประโยชน์ในระยะยาวของผู้ลงทุน ผู้ถือหุ้น ผู้มีส่วนได้เสียต่อการดำเนินธุรกิจทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกประเทศ อันจะนำไปสู่การเติบโตของบริษัทอย่างยั่งยืน (อภิญญา จุ้ยด้วง, 2562) การที่บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการย่อมส่งผลดีทั้งกับบริษัท และกับตลาดทุนโดยรวม ดังนี้

ประโยชน์ต่อบริษัท ได้แก่ สามารถระดมทุนได้ด้วยต้นทุนที่เหมาะสม การมีต้นทุนการเงินที่เหมาะสม ช่วยลดต้นทุนการผลิตทำให้สามารถแข่งขันได้

ประโยชน์ต่อตลาดทุนโดยรวม ได้แก่ สร้างความเชื่อมั่น เพิ่มความต้องการซื้อ เพิ่มสภาพคล่องและระดับราคา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการระดมทุนของบริษัท

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนเป็นการนำข้อปฏิบัติจากหลักการกำกับดูแลกิจการขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลก ซึ่งแบ่งเนื้อหา ออกเป็น 5 หมวด ดังต่อไปนี้ (คณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติ, 2555)

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น

หลักการ : ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของ โดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตน และมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของบริษัท บริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

หลักการ : ผู้ถือหุ้นทุกราย ทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ควรได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย

3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

หลักการ : ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มี ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาจัดให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ หรือนโยบายระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสีย ในเรื่องของการสร้างความมั่นคงทางการเงิน ความมั่งคั่ง และความยั่งยืนให้กับกิจการ

4. การเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส

หลักการ : คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มิใช่ข้อมูลทางการเงิน อย่างถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใส ทันเวลา โดยผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ

5. ความรับผิดชอบของกรรมการ

หลักการ : คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการ มีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้น และเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

การพัฒนาการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) ไปสู่ความยั่งยืน (Sustainability) ด้วยหลักการ Environmental, Social and Governance หรือ ESG โดยเนื้อหาการอบรม หลักเกณฑ์การประเมิน CGR จะถูกปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้ครอบคลุม ESG มากขึ้น การพัฒนาคู่มือและแนวปฏิบัติที่ดี (Boardroom Guidelines) สำหรับกรรมการ จะให้ความสำคัญกับการนำเสนอแนวปฏิบัติ สอดคล้องกับ CG Code โดยมีการเผยแพร่คู่มือและแนวปฏิบัติที่ดี 5 เรื่อง และยังมีคู่มือและแนวปฏิบัติที่ดีอยู่ระหว่างการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการจัดทำรายงานการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการกำกับดูแลเรื่องความยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการกำกับดูแลของกรรมการบริษัทในการขับเคลื่อนเรื่องกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืนที่เกิดขึ้นจริง (http://www.thai-iod.com)

การประเมินด้านการกำกับดูแลกิจการ

ตลาดทุนไทยถูกประเมินด้านการกำกับดูแลกิจการโดยหลายหน่วยงานต่างประเทศ เช่น โครงการ CG - Rosc โดย World Bank CG Watch โดย Asian corporate Governance Association ร่วมกับ CLSA Asia - Pacific Markets ซึ่งผลการประเมินแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำของภูมิภาคและประสบความสำเร็จอย่างสูงของตลาดทุนไทย ในด้านการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน เนื่องจากมีการยกระดับมาตรฐานต่าง ๆ ในเรื่องของกฎหมาย กฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติ มาปรับ แก้ไข รวมถึงการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น นอกจากนี้

การประเมินการกำกับดูแลกิจการรายบริษัทจดทะเบียนโดยหน่วยงานภายในประเทศ ได้ช่วยทำให้เกิดพัฒนาการของบริษัทจดทะเบียนในการปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการ ให้เป็นมาตรฐานสากล เช่น โครงการการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน (CGR) โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย โครงการประเมินคุณภาพการจัดประชุมผู้ถือหุ้น โดยสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย เป็นต้น นอกจากนี้หลังจากมีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆ รวมถึงด้านตลาดทุน ก.ล.ต. อาเซียนหรือ ASEAN Capital Market Forum เรียกกันสั้น ๆ ว่า ACMF ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเชื่อมโยงตลาดทุนอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบและมาตรฐานกลางของตลาดทุนในกลุ่มอาเซียน ซึ่งรวมถึงการยกระดับการกำกับดูแลกิจการ (CG) ของบริษัทจดทะเบียนในอาเซียน ให้ทัดเทียมกับสากลด้วย ดังนั้น ACMF จึงได้เริ่มดำเนินโครงการประเมิน การกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในภูมิภาคอาเซียนหรือ ASEAN CG Scorecard บริษัทจดทะเบียน เพื่อให้ผู้ลงทุนต่างประเทศมีข้อมูลเกี่ยวกับ CG ของบริษัทในอาเซียนประกอบการตัดสินใจลงทุน
ที่มา : http://www.cgthailand.org/TH/principles/CG/Pages/cg-concept.aspx

รายงานการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียน โดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ใช้ข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยต่อสาธารณชน ในการจัดทำการใช้ข้อมูลนี้จะแสดงให้เห็นมุมมองฝั่งนักลงทุนบุคคลภายนอกมองเข้ามาในการกำกับดูแลกิจการ และการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน มีการประกาศรายชื่อบริษัทที่มีคะแนนในระดับ ดี - ดีเลิศ ตามช่วงคะแนนที่กำหนดขึ้น โดยใช้หลักเกณฑ์ในการประเมินที่พัฒนาจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ OECD และนำเสนอผลการประเมินใน ภาพรวมเพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการและเป็นแนวทางการพิจารณากำหนดนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อไป

การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance Rating) (รายงานการกำกับดูแลกิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย, 2564)

ตารางที่ 2 แสดงช่วงระดับคะแนนประเมินการจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการ

ช่วงคะแนน	สัญลักษณ์	ความหมาย
90 - 100		ดีเลิศ
80 - 89		ดีมาก
70 - 79		ดี
60 - 69		ดีพอใช้
50 - 59		ผ่าน
ต่ำกว่า 50	No logo give	N/A

ที่มา : สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2564). รายงานการกำกับดูแลกิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย. สืบค้นจาก http://www.thai-iod.com.

เนื่องจากโครงการสำรวจการกำกับดูแลกิจการนี้ เป็นการประเมินในมุมมองของบุคคลภายนอกที่ได้รับข้อมูลข่าวสารของบริษัทจดทะเบียน ที่เปิดเผยต่อสาธารณะผ่านทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการ กลต. ตลอดจนสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจลงทุน และผู้ถือหุ้น ดังนั้นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินจึงประกอบด้วย

1. รายงานประจำปีของบริษัท
2. แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1)
3. หนังสือนัดประชุมและรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น
4. ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่เผยแพร่ผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ และสำนักงาน กลต.
5. ข้อมูลอื่นๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น เว็บไซต์บริษัท ฯลฯ

Garrison (2005) ได้ศึกษาการเติบโตอย่างยั่งยืนทางธุรกิจพบว่า การดำเนินธุรกิจจากช่วงเวลาหนึ่งไปถึงช่วงเวลาหนึ่ง ธุรกิจอาจดำเนินไปสู่ปัญหา ถ้าหากไม่มีการควบคุมการเติบโตอย่างเหมาะสม การเติบโตที่ไม่สามารถทำให้อยู่ภายใต้การควบคุมได้ อาจนำไปสู่ผลประกอบการที่น้อยกว่าที่ควรจะเป็น หรืออาจนำไปสู่ปัญหาทางด้านการเงิน อีกทั้งปัญหาด้านแหล่งที่มาของเงินทุนและการบริหารจัดการเงิน โดยแต่ละองค์กรจะมีผู้จัดการฝ่ายการเงินทำหน้าที่ในการตัดสินใจและแก้ไข

ปัญหาด้านการเงิน เพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดและมีโอกาสในการเติบโตขึ้นได้ ซึ่งการบริหารการเติบโตขององค์กรนั้นจำเป็นที่จะต้องสร้างความสมดุลที่เหมาะสม ระหว่างวัตถุประสงค์ทางธุรกิจและการสร้างยอดขาย บริษัทหลายแห่งล้มละลาย เนื่องจากมีการเติบโตที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถรักษาสมดุลกับแหล่งเงินทุนของบริษัทได้ องค์กรจึงควรรักษาสมดุลในการเติบโตให้สอดคล้องกับแหล่งเงินทุนและความสามารถของบริษัท (Horne & Wachowicz, 2005) ซึ่งอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของบริษัทที่ต้องการประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดว่าบริษัทที่สามารถจัดการและรักษาสมดุลด้านการเงินได้คือบริษัทที่อยู่ในสภาวะที่ดี (Rahim, 2017) ซึ่งอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (Sustainable Growth Rate: SGR) คือ การเติบโตสูงสุดของยอดขายที่องค์กรสามารถทำได้โดยไม่ต้องจัดหาเงินทุนภายนอกเพิ่มเติม (Higgins, 1977) ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงของสถานะและระบบการเงินและช่วยให้บริษัทสามารถอยู่รอดได้ แม้จะเจอกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นตามวัฏจักรเศรษฐกิจ นอกจากนี้การติดตามสถานการณ์ปัจจุบันหรือกิจกรรมของบริษัทอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน จะช่วยให้องค์กรสามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เผยแพร่คู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน (บจ.) พร้อมเอกสารแนะนำตัวชี้วัดด้านความยั่งยืน (ESG Metrics) ตามกลุ่มอุตสาหกรรม ครอบคลุมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ (Environmental, Social, Governance: ESG) เพื่อเป็นแนวทางการเปิดเผยและรายงานข้อมูลด้านความยั่งยืนอย่างโปร่งใส มีคุณภาพ และเป็นมาตรฐาน เน้นความสอดคล้องกับแบบ 56-1 รวมถึงยังใช้เป็น Checklist สำคัญในการพัฒนาธุรกิจและการลงทุนอย่างยั่งยืน

นายภากร ปีตธวัชชัย กรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th, 6 พ.ค. 2565) กล่าวว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ขับเคลื่อนแนวคิดภาคการเงินเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Finance) โดยสนับสนุนให้ธุรกิจนำประเด็นด้าน ESG ไปปฏิบัติและวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเปิดเผยข้อมูลที่ครบถ้วนและมีคุณภาพ ปัจจุบันข้อมูลด้าน ESG มีความจำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนเช่นเดียวกับข้อมูลด้านการเงิน เนื่องจากทำให้ผู้ลงทุนเข้าใจปัจจัยความเสี่ยง โอกาส และมุมมองของการประกอบธุรกิจในมิติที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับศักยภาพในการดำเนินธุรกิจในระยะยาวด้วย “คู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน ถือเป็นการยกระดับการรายงานความยั่งยืนของตลาดทุนให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่หลากหลายและรองรับความต้องการของผู้ลงทุนทั้งในและต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญตลาดหลักทรัพย์ฯ สนับสนุนให้มีการนำข้อมูล ESG ไปใช้พัฒนาธุรกิจ รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการลงทุนอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมตั้งแต่

ต้นทางคือการเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG อย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะนำเข้าสู่ระบบจัดการข้อมูลด้านความยั่งยืนสำหรับตลาดทุน (ESG Data Platform) ที่อยู่ระหว่างการพัฒนา เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้าน ESG ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียในอุตสาหกรรม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของตลาดหลักทรัพย์ฯ ในการพัฒนาตลาดทุนเพื่อทุกภาคส่วน "To Make the Capital Market 'Work' for Everyone" นายภากรกล่าว

ทั้งนี้ ภายหลังการเผยแพร่คู่มือฉบับดังกล่าวแล้ว ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การสัมมนาออนไลน์ รวมถึงหลักสูตรอบรมการรายงานความยั่งยืนตามกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจดทะเบียนสามารถเปิดเผยและรายงานข้อมูลด้านความยั่งยืนได้อย่างครบถ้วนและเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจ โดยผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดคู่มือและเอกสารได้ที่ www.setsustainability.com

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการให้ความชัดเจนหรือเป็นการอธิบายเพิ่มเติมรายการที่มีอยู่ในงบดุล หรืองบกำไรขาดทุน อาจแสดงไว้ในงบการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือในบางกรณีอาจเปิดเผยไว้เป็นรายงานการเงินหรือแยกต่างหาก ขึ้นอยู่กับสาระสำคัญของรายงานด้านสิ่งแวดล้อมนั้น รวมทั้งความมีนัยสำคัญของจำนวนเงินและลักษณะของรายงาน อาจเปิดเผยโดยผลบังคับของกฎหมายหรือตามความสมัครใจของกิจการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมหรือชื่อเสียงของกิจการ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมควรเป็นไปตามลำดับ ดังนี้

ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม มีลักษณะการเปิดเผย ดังนี้

1. ประเภทของรายการที่พิจารณา ให้เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม เช่น การรักษาสภาพน้ำ การรักษาสภาพอากาศและของเสีย การกำจัดของเสียที่เป็นก๊าซ เป็นต้น

2. รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสิ่งแวดล้อม โดยบางกิจการอาจเลือกรวมเฉพาะต้นทุนทั้งหมดที่ระบุได้ชัดเจนว่า เพิ่มประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง และในบางกิจการอาจเลือกปันส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้น เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม

3. จำนวนเงินของต้นทุนสิ่งแวดล้อม ที่จะบันทึกในงบกำไรขาดทุน เช่น จำนวนต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่หักออกจากรายได้ จำนวนที่แยกประเภทเป็นต้นทุน ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานหรือไม่เกี่ยวกับการดำเนินงาน ต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับโทษปรับหรือโทษของการไม่ปฏิบัติตาม และการชดใช้ความเสียหาย เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กลับสู่กิจการ เป็นต้น

หนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม มีลักษณะการเปิดเผย ดังนี้

1. หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ควรเปิดเผยในรายการแยกต่างหากในงบดุล หรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. หลักเกณฑ์หรือข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวัดมูลค่าหนี้สิน เช่น วิธีมูลค่าปัจจุบันหรือวิธีทยอยการรับรู้ ตามระยะเวลาดำเนินงาน

3. การจัดประเภทของหนี้สินที่มีสาระสำคัญแต่ละรายการที่ควรเปิดเผย เช่น คำอธิบายย่อ ๆ เกี่ยวกับประเภทของหนี้สิน เงื่อนไขการชำระคืน

4. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการวัดมูลค่าใดๆ ที่มีสาระสำคัญและเกี่ยวข้องกับการรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและระดับของความเป็นไปได้ของผลที่เกิดขึ้น

5. กรณีที่ใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันเป็นหลักเกณฑ์ในการวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม กิจการควรต้องเปิดเผยข้อมูลสมมติฐานทั้งหมดที่ใช้ในการประกอบการประมาณการกระแสเงินสดจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วิธีการเปิดเผยข้อมูล

วิธีการเปิดเผยข้อมูลซึ่งองค์กรต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับประเภท ลักษณะข้อมูลที่จะเปิดเผยและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องโดยการแสดงรูปแบบ การจัดรายการ คำอธิบายคำศัพท์ที่ใช้ เกณฑ์ในการคำนวณและรายละเอียด ซึ่งวิธีการเปิดเผยข้อมูลอาจทำได้ ดังนี้ (วรรณวิไล ปัญญาวิชา, 2560)

1. รูปแบบและการจัดเรียงลำดับรายการในงบการเงิน
2. รายละเอียดและคำศัพท์เฉพาะในงบการเงิน
3. การใช้ข้อความในวงเล็บ
4. รายละเอียดประกอบหรือตารางประกอบ
5. รายงานประจำปี
6. หมายเหตุประกอบงบการเงิน

หมายเหตุประกอบงบการเงิน ถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินที่สมบูรณ์ขององค์กร หมายเหตุประกอบงบการเงินจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ การเปิดเผยข้อมูลไม่สามารถเปิดเผยได้อย่างเพียงพอในตัวงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นวิธีการที่นักบัญชีใช้ในการขยาย

หรืออธิบายรายการที่แสดงในตัวงบการเงิน โดยไม่ทำให้ความชัดเจนของงบการเงินลดลงและข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ไม่ควรขัดแย้ง หรือซ้ำซ้อนกับข้อมูลในตัวงบการเงิน

ข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินมีนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่เสนอรายงานสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้ออกข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยผลกระทบที่เป็นสาระสำคัญต่อค่าใช้จ่ายในการลงทุนกำไรและฐานะการแข่งขันของบริษัทหรือการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมและต้องเปิดเผยประมาณการค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อมทั้งในปีปัจจุบันและในอนาคตด้วย

2. กำหนดให้บริษัทต้องเปิดเผยถึงการดำเนินงานตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้นภายใต้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

3. กำหนดให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยการอธิบายและวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม กฎระเบียบข้อบังคับ ข้อผูกมัด เหตุการณ์ หรือความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดผลกระทบที่มี นัยสำคัญต่อสภาพคล่องและทรัพยากรด้านเงินทุนของบริษัทในประเทศไทย มีการให้ความสำคัญกับบัญชีสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมในต่างประเทศ ต้องการให้องค์กรต่าง ๆ มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปของตัวเงินมากขึ้น ควรมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ

- การเปิดเผยจำนวนเงินที่ลงทุนในโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากข้อบังคับตามกฎหมาย และที่เกิดจากองค์กรดำเนินการโดยสมัครใจ
- การเปิดเผยภาระหนี้สินที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- การเปิดเผยต้นทุนและค่าใช้จ่ายทางด้านสภาพแวดล้อม

หัวข้อการขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน ครอบคลุมใน 4 หัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. นโยบายและเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืน
2. การจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ
3. การจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม
4. การจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสังคม

1. นโยบายและเป้าหมายการจัดการด้านความยั่งยืน โดยต้องดูว่าบริษัทได้นำประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืน (Materiality) มากำหนดเป็นนโยบายและเป้าหมายของบริษัทเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติหรือไม่ โดยหากระบุไว้ในนโยบายและเป้าหมายแล้ว หมายความว่าบริษัทได้มีแผนการรองรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในอนาคต รวมถึงต้องดูผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่วางไว้ด้วยว่าเป็นอย่างไร ทำได้จริงหรือไม่ และเพียงพอที่จะทำให้บริษัทสามารถรับมือกับความเสี่ยงและดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดในระยะยาวได้หรือไม่

2. การจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ เพราะจะเห็นถึงขั้นตอนการทำกิจกรรมทางธุรกิจของบริษัท ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ว่ามีกิจกรรมใดเกิดขึ้นบ้างและกิจกรรมเหล่านั้นไปสร้างความเสี่ยงให้กับการดำเนินธุรกิจหรือไม่ ผู้มีส่วนได้เสียคือใคร ได้รับผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบหรือไม่อย่างไร ซึ่งข้อมูลส่วนนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อนักลงทุน ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงและโอกาสในการบริหารจัดการธุรกิจและความสามารถในการเติบโตของบริษัท โดยห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของธุรกิจ จะแตกต่างจากห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ที่นักลงทุนหลายคนคุ้นเคย เพราะห่วงโซ่อุปทานเป็นกระบวนการตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบไปจนถึงการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้ถึงมือผู้บริโภค ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เร็วที่สุด ขณะที่ห่วงโซ่คุณค่า จะเน้นคุณค่าที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญในสินค้าและบริการของบริษัท เพราะฉะนั้นสิ่งที่ธุรกิจต้องตอบโจทย์ก็คือ ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) ดังนั้น กิจกรรมใดที่ช่วยตอบโจทย์ความพึงพอใจของลูกค้าก็ควรจะอยู่ในห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจ

3. การจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม บริษัทควรให้ความสำคัญในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการและควบคุมให้การให้บริการของบริษัทมีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด ดำเนินกิจการภายใต้แนวคิดการใส่ใจและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นดูแลและพัฒนากระบวนการให้บริการและเลือกใช้วัสดุ ตลอดจนสินค้าที่เป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้บริษัทยังให้ความสำคัญต่อการลดการเกิดขยะหรือของเสีย โดยยึดหลักการใช้ให้น้อยหรือใช้เท่าที่จำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด หลีกเลี่ยงการทำลายสิ่งแวดล้อม ใช้วัสดุไม่สิ้นเปลืองและสามารถนำกลับมาใช้ได้หลายครั้ง จัดหาระบบรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งที่กำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติและเป็นอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและการให้บริการเชิงสร้างสรรค์ที่มีแรงจูงใจอยู่ที่การรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและผู้มีส่วนได้เสียอย่างเหมาะสม โดยมุ่งหวังให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมในการดำเนินงานของบริษัท เป็นอันดับแรก ซึ่งการมีนวัตกรรมเป็นกระบวนการและการให้บริการทางสังคมได้ด้วยนั้น อยู่บนพื้นฐานของการ “คิดใหม่”

เพื่อตอบโจทย์ของสังคมในแง่มุมต่าง ๆ มีการเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถมีส่วนร่วม และสามารถเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการทำงานในเชิงสร้างสรรค์ได้

4. การจัดการด้านความยั่งยืนในมิติสังคม บริษัทควรตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และตอบแทนคืนสู่สังคมอย่างแท้จริง โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างองค์ความรู้ สร้างงาน สร้างคน ตัวอย่างเช่น มีการจัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือและพัฒนาสังคมโดยมุ่งเน้นการบริจาคและการสนับสนุนเงินทุนการศึกษาหรือ สนับสนุนอุปกรณ์เสริมทักษะเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ แก่โรงเรียนการจัดกิจกรรมบูรณะซ่อมแซมอาคาร รวมถึงให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนโดยรอบในพื้นที่ที่บริษัทเข้าดำเนินธุรกิจตามควรแก่กรณี รวมทั้งตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัทด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บริษัทควรส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กร มีจิตสำนึกและความ รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมด้วย เมื่อธุรกิจได้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว ธุรกิจควรเปิดเผย ผลการดำเนินงานดังกล่าวใน CSR report (รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม) หรือ SD Report (รายงานการพัฒนาที่ยังยืน) เพื่อสื่อสารและให้ข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างน่าเชื่อถือและมีความโปร่งใส

การรายงานความยั่งยืน (Sustainability Report) จะต้องมีการรายงานทั้งรูปแบบ Financial Reporting หรือที่เราเรียกกันอย่างแพร่หลายว่า Annual Report และการรายงานแบบ Non–Financial Reporting ซึ่งมีหลากหลายการรายงาน เช่น CSR report : รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม Sustainable Development Report (SD Report) : รายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainability Report : รายงานแห่งความยั่งยืน Citizenship Report : รายงานความเป็นพลเมือง Triple Bottom Line Report : รายงานไตรกำไรสุทธิ

ซึ่งแนวทางในการจัดทำรายงานส่วนใหญ่แล้ว นิยมใช้กรอบการรายงานตามแนวทางของ Global Reporting Initiative (GRI) โดย GRI เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1997 GRI ทำหน้าที่ประเมินและสร้างมาตรฐานการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของธุรกิจว่าให้ความสำคัญกับประเด็นด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมมากน้อยเพียงใด กล่าวคือการรวบรวมผลการดำเนินงาน ในเรื่อง โลก (Planet) มนุษย์ (People) และผลกำไร (Profit) ไว้ภายใต้แนวความคิดการเปิดเผยและการประเมินในข้อมูลชุดเดียวกัน (พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล, 2562)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เริ่มจัดตั้งสถาบันธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility Institute: CSRI) ขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2550 เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดำเนินการเกี่ยวกับ CSR เพิ่มมากขึ้น คณะทำงาน

ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ให้หลักการที่สำคัญในการเปิดเผยข้อมูลที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ Corporate Social Responsibility : CSR (ศศิ ดิษณะ, 2559) สำหรับแนวปฏิบัติในเรื่อง CSR แบ่งได้ 8 หัวข้อ ดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี
2. การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม
3. การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
4. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
5. การเข้าร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. นวัตกรรมและการเผยแพร่นวัตกรรมจากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม
8. การจัดทำรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกประเภทของอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ที่จะทะเบียนในตลาดทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเลือกศึกษา 2 กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 68 บริษัท

ตารางที่ 3 ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ประเภทของอุตสาหกรรม Robert (1992)	ขนาดตัวอย่าง	การมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม					
		การศึกษาครั้งนี้	Suttipun& Staton (2011)	Deegan& Newson (2002)	Choi (1999)	Hackston & Milne (1996)	
อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	29	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
อุตสาหกรรมทรัพยากร	39	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	-
อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	N	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง/ต่ำ	ต่ำ
อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	N	ต่ำ	ต่ำ	-	ต่ำ	ต่ำ	-
อุตสาหกรรมเทคโนโลยี	N	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	-
อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	N	ต่ำ	ต่ำ	-	ต่ำ	-	-
อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	N	ต่ำ	ต่ำ	-	-	-	-
อุตสาหกรรมบริการ	N	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

สูง หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง ต่ำ หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (ศศิ ดิษณะ, 2559)

2.1.5 การวัดมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

มูลค่ากิจการ คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิรวมของกระแสเงินสดในอนาคตสำหรับมูลค่า ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นมูลค่าสุทธิกิจการในอนาคตที่คิดจากกระแสเงินสด หักด้วยมูลค่าตลาด (หนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาว) โดยมูลค่ากิจการเป็นสิ่งสำคัญ ที่ผู้บริหารของกิจการต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่ล้วนแต่ต้องการเงินทุนจากนักลงทุน เพื่อขยายการเติบโตของบริษัท ซึ่งผู้บริหาร จะมีหน้าที่สร้างมูลค่าสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้นและต้องพยายามสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนให้สูง เพื่อเป็นการดึงดูดให้นักลงทุนสนใจ ดังนั้นมูลค่ากิจการจึงเป็นปัจจัยที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

มูลค่ากิจการ (กฤษณะ พึ่งนุสนธิ์, 2562) คือ เครื่องมือในการชี้วัดความเจริญเติบโตของบริษัท ซึ่งส่วนใหญ่ประเมินมูลค่ากิจการด้วย Tobin's Q ซึ่งวัดจากมูลค่าตลาดของบริษัท จากผลรวมของมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (ผลคูณของราคาตลาดของหุ้นสามัญ กับจำนวนหุ้นที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้น) มูลค่าตลาดของหุ้นบุริมสิทธิ (มูลค่าไถ่ถอนของหุ้นบุริมสิทธิ) และมูลค่าตลาดของหนี้สิน (มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินหมุนเวียนจากสินทรัพย์หมุนเวียน และมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินระยะยาว) และผู้ใช้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์แทนราคาเปลี่ยนแทนของสินทรัพย์ โดยค่า Q คำนวณได้ ดังนี้

$$Q = \frac{(MP \times OSV) + MV_{pfs} + MVI}{BV_a}$$

โดยที่

MP = ราคาตลาดของหุ้นสามัญ (Market Price)
OSV = จำนวนหุ้นที่มีอยู่ในมือของผู้ถือหุ้น (Outstanding Share Volume)
MVpfs = มูลค่าตลาดของหุ้นบุริมสิทธิ (Market Value of Prefer Stock)
MVI = มูลค่าตลาดของหนี้สิน (Market Value of Liabilities)
BVa = มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ (Book Value of Assets)

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้นำค่า Tobin's Q มาใช้เพื่อวัดมูลค่ากิจการของบริษัท ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำเสนอโดย ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย Yale ผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ในปี ค.ศ. 1981 Professor James T. Tobin ว่าแนวคิด Tobin's Q เป็นตัวบ่งชี้ถึงผลการปฏิบัติงานที่เกิดจาก การผสมผสานมูลค่าทางการตลาดและข้อมูลจากงบการเงินโดยใช้ Market Value หรือราคาตลาดของสินทรัพย์หารด้วย Replacement Cost หรือราคาเปลี่ยนแทนของสินทรัพย์นั้นซึ่งราคาตลาดของ สินทรัพย์จะวัดจากมูลค่าทางการตลาดของหนี้สินและหุ้นที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้น Professor James T. Tobin เชื่อว่าค่า Tobin's Q เป็นตัววัดที่ดีที่สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าบริษัท ที่สามารถคาดการณ์ การตัดสินใจลงทุนในอนาคต การคำนวณหาค่า Tobin's Q ที่ใช้ในงานวิจัยมีหลายแนวทาง Chung & Pruitt (1994) ได้ปรับสูตรในการคำนวณค่า Tobin's Q ให้ง่ายขึ้น โดยคำนวณมูลค่าทางการตลาดของบริษัทจากผลรวมมูลค่าทางการตลาดของหุ้นสามัญ (ผลคูณของราคาตลาดของหุ้นสามัญและจำนวนหุ้นที่อยู่ในมือผู้ถือหุ้น) มูลค่าทางการตลาดของหุ้นบุริมสิทธิ (มูลค่าไถ่ถอนของหุ้นบุริมสิทธิ) และมูลค่าทางการตลาดของหนี้สิน (มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินหมุนเวียนสุทธิ) และใช้มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ ตามแนวทางของ Lindenberg & Ross (1981) การคำนวณค่า Tobin's Q ได้เป็นที่ยอมรับในความถูกต้องตามหลักทฤษฎี Chung and Pruitt จึงวิจัยเพื่อทดสอบว่าค่า Tobin's Q ที่คำนวณได้ จะมีค่าใกล้เคียงกับค่า Tobin's Q ที่คำนวณตามแนวทางของ Lindenberg & Ross (1981) หรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยเปิดเผยว่า ทั้งสองค่ามีค่าใกล้เคียงกันมากและมีความคล้ายคลึงกัน อย่างน้อยร้อยละ 96 ดังนั้นงานวิจัยที่ต้องการใช้ค่า Tobin's Q เพื่อใช้วัดมูลค่ากิจการบริษัทสามารถใช้ค่า Q ที่ได้จากการปรับสูตรให้ง่ายนี้ ได้อย่างมั่นใจพอสมควร (Chung & Pruitt, 1994 อ้างถึงใน พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล, 2562)

ข้อมูลจากรายงานประจำปี ที่บริษัทได้เปิดเผยข้อมูลไว้ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจาก SETSMART (Set Market Analysis and Reporting Tool) ได้มีการแสดงข้อมูลไว้เพื่อคำนวณหามูลค่ากิจการ โดยนำมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ บวกหนี้สินรวม หารด้วยสินทรัพย์รวม ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงทำการเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทเพื่อใช้ในการวิจัย เป็นระยะเวลา 3 ปี เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ ขวัญทิพย์ ฉอุ่มประโคน (2553) พบว่า มูลค่าสินทรัพย์รวม มูลค่าหนี้สินรวม ผลตอบแทน มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพด้านความรับผิดชอบต่อชุมชน ปัจจัยด้านสารสนเทศในรายงานทางการเงิน ในการรับรู้ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมและการรับรู้สินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการรับรู้รายการทางบัญชีสิ่งแวดล้อม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในทุกด้าน แต่ให้ความสำคัญต่อการ

รับรู้หนี้สินสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำอัตราส่วนทางการเงินมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการชี้วัดมูลค่ากิจการ

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (รองเอก วรรณพฤกษ์, 2556) การวิเคราะห์งบการเงินส่วนใหญ่ เป็นการวิเคราะห์ถึงแง่มุมใดมุมหนึ่งของความสามารถในการทำกำไร หรือความเสี่ยงของบริษัท โดยการประเมินความสามารถในการทำกำไร ทำให้ผู้วิเคราะห์ทราบถึงผลการดำเนินงานของบริษัทในอดีตและช่วยคาดการณ์ความสามารถทำกำไรในอนาคต ในการวิเคราะห์งบการเงินที่เป็นที่นิยมกันทั่วไปคือ การคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน โดยอัตราส่วนทางการเงินบางประเภทเปรียบเทียบเฉพาะรายการที่มีอยู่ในงบดุล หรือนำเอาข้อมูลจากงบการเงินต่าง ๆ มาหาความสัมพันธ์กัน

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่ง ที่ช่วยให้สามารถประเมินฐานะทางการเงินและความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจได้ดีกว่าตัวเลขข้อมูลดิบ ที่แสดงไว้ในงบการเงิน โดยอัตราส่วนทางการเงินก็คือ การนำรายการในงบดุล งบกำไรขาดทุน ที่มีส่วนสัมพันธ์กัน มาทำเป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกันแล้วทำให้สามารถตีความหมายของงบการเงินนั้นได้มากขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำอัตราส่วนต่าง ๆ มาหาความสัมพันธ์กัน เพื่อวัดมูลค่าของกิจการ

อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) เป็นอัตราส่วนทางการเงินของหนี้สินรวมกับส่วนของเจ้าของ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงโครงสร้างเงินทุนของธุรกิจ ประกอบไปด้วยหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นเท่าไร หากสัดส่วนหนี้สินยิ่งมีค่าสูงมากเท่าไร ก็แสดงว่ามีความเสี่ยงสูงในการดำเนินธุรกิจและความสามารถในการกู้ยืมเงินใหม่ เพื่อรักษาสภาพคล่องจะต่ำ โอกาสที่ธุรกิจจะเกิดปัญหาถูกฟ้องล้มละลายก็อาจจะเป็นไปได้ หากไม่สามารถจัดหาเงินทุนหมุนเวียนหรือเพิ่มทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นได้ (กัลย์สุดา แหวนทองคำ, 2563) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio : DE) แสดงให้เห็นถึงการกำกับดูแลกิจการด้านบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย โดยผู้ให้กู้ยืมมีแรงจูงใจที่จะเข้ามามีบทบาทในการกำกับและตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัท เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนที่จะผลักดันให้บริษัทจ่ายชำระหนี้สินตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ ทั้งนี้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจะถูกคำนวณ ณ วันสิ้นงวดเวลาใดเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้ (อภิญญา จุ้ยด้วง, 2562)

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) คืออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ เป็นสัดส่วนระหว่างกำไรสุทธิ และสินทรัพย์รวม ซึ่งวัดผลออกมาเป็นเปอร์เซ็นต์ บ่งบอกว่าบริษัททำกำไรได้มากน้อยเท่าไหร่เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของบริษัทนั้น โดยเป็นการเปรียบเทียบระหว่างกำไร

สุทธิกับสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานการบริหารสินทรัพย์รวมของกิจการ ว่ามีผลตอบแทนมากน้อยเพียงใด และแสดงถึงการใช้เงินลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพของกิจการในการทำธุรกิจของแต่ละองค์กรนั้น (ดวงหทัย ต่อชีพ, 2562)

อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) เป็นอัตราส่วนทางการเงินยอดนิยมของนักลงทุน โดยนำข้อมูลทางการเงินมาใช้วิเคราะห์พื้นฐานของบริษัท โดยคำนวณมาจากราคาตลาดของหุ้น หารด้วยกำไรต่อหุ้น (Price/Earnings Per Share) หรือก็คือ การนำราคาหุ้นมาเทียบกับความสามารถในการสร้างกำไรของบริษัท

อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงกำไรสุทธิ ที่เป็นของผู้ถือหุ้นเมื่อเทียบกับจำนวนเงินทุนที่ได้จากส่วนผู้ถือหุ้น เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพในการทำกำไรให้แก่ผู้ถือหุ้นของกิจการ อัตราส่วนนี้จะเป็นอัตราส่วนแสดงการวัดความสามารถในการทำกำไรโดยรวมของกิจการโดยบอกให้ทราบถึงการทำกำไรได้ ในอัตราร้อยละเท่าใดสำหรับเงินที่ลงทุนไปในส่วนของทุนของบริษัท (ดวงหทัย ต่อชีพ, 2562) Klapper and Love (2004) และ Haniffa and Hudaib (2006) ได้ใช้อัตราส่วนนี้ในการคำนวณเพื่อหาค่าในการจัดอับดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงานของบริษัทตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซีย อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพจากการใช้เงินทุนส่วนของผู้ถือหุ้น ในการลงทุนเพื่อให้เกิดผลกำไร (Return on Equity : ROE) เป็นต้น

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นเครื่องมือที่ผู้ลงทุนใช้ในการวิเคราะห์และประเมินฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน ประสิทธิภาพและความสามารถในการหากำไรของบริษัท ได้จากงบการเงินที่ผ่านมาของบริษัท การวิเคราะห์อัตราส่วนสามารถคำนวณได้ง่าย แต่ที่สำคัญคือการอ่านค่าจากตัวเลขที่ได้ ซึ่งอาจนำไปสู่การวิเคราะห์ที่ผิดพลาดได้ ประโยชน์ของตัวเลขที่ได้จากการวิเคราะห์อัตราส่วนจะนำไปสู่ข้อสังเกตว่ากิจการจะมีปัญหาอะไรบ้าง ผู้วิเคราะห์ควรให้ความสนใจกับรายการใด การหาคำตอบที่ถูกต้อง จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม และการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมนี้ จะทำให้การวิเคราะห์ทางการเงินของกิจการได้ถูกต้องมากขึ้น โดยอัตราส่วนที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1) อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin's Q)

Tobin's Q = มูลค่าตลาด(ราคาปิดของหุ้นสามัญ X จำนวนหุ้นสามัญที่ชำระแล้ว) + (หนี้สินรวม / สินทรัพย์รวม)

2) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)

$$\text{Return on Assets} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

3) อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

$$\text{Debt to Equity Ratio} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

4) อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E)

$$\text{Price to Earning Ratio} = \frac{\text{ราคาหุ้น}}{\text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}}$$

5) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)

$$\text{Return on Equity} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร

จากแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร กฤษณะ พึ่งนุสนธิ์ (2562) ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง ความสามารถในการก่อให้เกิดกำไรขององค์กร เป็นการวัดผลของการจัดการรายได้จากการขายหลังหักค่าใช้จ่ายทั้งหมด แล้วสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการหารายได้ และกระบวนการของการควบคุมค่าใช้จ่ายจำนวนทั้งหมด หากความสามารถในการทำกำไรมีค่าสูง จะแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพในการจัดการได้ดี การบริหารกระแสเงินได้มากขึ้น หรือน้อยลง โดยอัตราผลตอบแทนที่สูง จะแสดงถึงความสามารถในการทำกำไร ซึ่งการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร เป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารในการวัดประสิทธิภาพในการหารายได้ให้กับธุรกิจ โดยใช้อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

ศศิวิมล เกิดมั่น (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการกับผลตอบแทนหลักทรัพย์และมูลค่ากิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 บริษัท จากรายงานการเงินปี พ.ศ. 2555 เพื่อทดสอบหาความสัมพันธ์ของผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ ซึ่งวัดค่าด้วย ROA, EPS และ Dividend Yield ซึ่งหาค่าความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการ จากตัวแปรอิสระ คือ การวัดค่าจากค่าตอบแทนผู้บริหาร สัดส่วนกรรมการอิสระ ขนาดกรรมการ โครงสร้างผู้ถือหุ้น จำนวนความถี่ในการจัดประชุม ใช้สถิติการถดถอยแบบพหุคูณในการทดสอบหาความสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า จากตัวแปรอิสระ ขนาดกรรมการมีความสัมพันธ์กับกำไรต่อหุ้นเชิงบวก ส่วนผู้บริหารที่เป็นกลุ่มผู้บริหาร สัมพันธ์ทางบวกกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ซึ่งวัดค่าจาก ROA สินทรัพย์ ผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนหลักทรัพย์ ที่วัดโดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ขณะที่ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกำไรต่อหุ้น และความถี่ในการประชุมของคณะกรรมการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการ ในการปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัท (กฤษณะ พึ่งนุสนธิ์, 2562)

2.1.7 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder theory)

Freeman (1984) ได้ให้ความหมายทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders Theory) แบบเจาะจงกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย คือ กลุ่มผู้ที่มีความสนใจในการกระทำของกิจการ ต่อมาในปีเดียวกัน Freeman ได้ศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าวโดยให้ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของบริษัทกลุ่มที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ พนักงานของบริษัท ชุมชน สังคม รัฐบาล ลูกค้า ผู้ขาย คู่แข่งขัน รัฐบาลท้องถิ่น กลุ่มอุตสาหกรรม ที่มีบทบาทกับ

สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ไม่ว่าเป็นบทบาทของสิ่งแวดล้อมภายใน และบทบาทสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อบริษัท นับว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ให้ความชัดเจนระหว่างความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียที่กระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท แนวคิดตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียนี้มุ่งศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาถึงนโยบายของบริษัทและปัจจัยต่าง ๆ ที่สร้างผลกระทบให้เกิดกับกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท โดยบริษัทจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย โดยต้องคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการให้กับกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียให้ได้รับประโยชน์สูงสุด แนวความคิดนี้ถือเป็นเรื่องของการออกแบบนโยบายการบริหารจัดการของบริษัท เพื่อให้กลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทที่ได้รับผลกระทบที่เป็นประโยชน์ อันเกิดจากการกำหนดนโยบายของบริษัท เพื่อให้ผลดำเนินงานของบริษัทมีความเติบโตขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความชอบธรรมที่กลุ่มของผู้ที่มีส่วนได้เสียของบริษัทควรจะได้รับ

Gray, et al. (1996) ได้ให้ความหมายแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียว่า เป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของบริษัท โดยมีความเป็นไปได้ที่บริษัทจะมีกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก และได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นระบบพื้นฐานของบริษัทและสภาพแวดล้อมของบริษัทที่สามารถรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างกัน ที่มีความซับซ้อนระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ การเปลี่ยนแปลงตัวแบบความรับผิดชอบโดยตรง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย และบริษัทนำทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียมาใช้ภายในอย่างเข้มข้น โดยการให้ความสำคัญกับกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย และผลักดันให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่บริษัท สำหรับการศึกษาในเรื่องของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียนั้น พบว่า ความแตกต่างของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียขั้นต้น (Primary Stakeholders) ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการให้บริษัทอยู่รอด ได้แก่ ลูกค้า ผู้ถือหุ้น รัฐบาล พนักงาน นับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อความสำคัญในการบันทึกข้อมูลในรายงานทางการเงิน สำหรับผู้มีส่วนได้เสียขั้นที่สอง (Secondary Stakeholders) เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลหรือได้รับผลกระทบต่อบริษัท และมีความสนใจเกี่ยวพันกับการดำเนินการของกิจการแต่กิจการ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาให้กิจการอยู่รอด เนื่องจากไม่ได้มีการบันทึกข้อมูลในรายงานทางการเงิน เช่น สิ่งแวดล้อม หรือกลุ่มสื่อสารมวลชน กิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นกิจกรรมที่สร้างผลตอบแทนในอนาคต แต่ไม่สามารถสะท้อนในการรายงานทางการเงิน ณ เวลาปัจจุบัน Donaldson & Preston. (1995)

2.1.8 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

Jensen & Meckling (1976) ได้อธิบายถึงปัญหาที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวการ ที่แต่งตั้งให้ตัวแทน ทำหน้าที่แทนเนื่องจากความแตกต่างระหว่างเป้าหมายหรือความต้องการ (Conflict of Interest) และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากระดับของการมีศีลธรรม

(Moral Hazard) ของทั้งตัวแทนและตัวการ และความไม่สมมาตรหรืออสมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) ตัวแทนมีข้อมูลมากกว่าตัวการ สถานการณ์นี้อาจเกิดขึ้นเนื่องจากตัวการไม่ตระหนักถึงการกระทำของตัวแทน หรือตัวการมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากร จึงไม่สามารถได้รับข้อมูลการกระทำของตัวแทน ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารของบริษัทมีความปรารถนาที่จะขยายธุรกิจไปสู่ตลาดอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นต้องเสียสละความสามารถในการทำกำไรระยะสั้นของบริษัท เพื่อการเติบโตและรายได้ที่เพิ่มขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตามผู้ถือหุ้นที่ต้องการเงินปันผลในปัจจุบันที่อัตราสูงอาจไม่เห็นชอบกับแผนการเหล่านี้ นอกจากปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารของบริษัทแล้ว ยังมีปัญหาตัวแทนอื่นที่สามารถเกิดขึ้นได้ระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่และผู้ถือหุ้นรายย่อย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่พบเจอได้บ่อยสำหรับบริษัทมหาชน บ่อยครั้งที่ตัวการอาจมีความกังวลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะถูกเอารัดเอาเปรียบโดยตัวแทนมากเสียจนทำให้ตัวการเลือกที่จะไม่ดำเนินการใด ๆ ทั้ง ๆ ที่พวกเขาสามารถเลือกที่จะทำให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันได้ ทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นออกมาไม่ได้เป็นผลลัพธ์ดีที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ค่าผลประโยชน์ที่หายไปแทนที่ตัวการควรจะได้รับ อันเนื่องมาจากการกระทำของตัวแทนเรียกว่า ต้นทุนตัวแทน (Agency Cost)

ทฤษฎีตัวแทน เป็นเหมือนเป็นรากฐานของการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นการเข้าใจในปัญหาเชิงลึกและการเชื่อมโยงระหว่างมุมมองเดิมกับการประยุกต์ใช้การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) ให้มีมาตรฐานและทันสมัย โดยแยกวัตถุประสงค์ของผู้ถือหุ้นคือความมั่งคั่ง กับวัตถุประสงค์ของฝ่ายจัดการจากในอดีต กิจการจะบริหารงานโดยเจ้าของเพียงคนเดียว เมื่อกิจการเติบโตมากขึ้น จึงจำเป็นต้องหาเงินทุนเพื่อมารองรับการขยายตัวขององค์กร เพื่อพัฒนากลายเป็นการหาทุนในตลาดหลักทรัพย์กระจายความเสี่ยงของธุรกิจ ซึ่งวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันก็อาจก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งในภายหลังได้ จากทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ทำให้มองได้ว่าฝ่ายบริหารของกิจการสามารถเลือกใช้นโยบายทางการบัญชีที่ทำให้ผลกำไรสูงสุด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและผลตอบแทนสูงสุดกับผู้ถือหุ้น รวมทั้งมีโอกาสแสดงความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง หากผลการดำเนินงานขององค์กร ผูกติดกับตัวเลขผลกำไรที่แสดง ดังนั้นการกำกับดูแลกิจการที่ดี สามารถลดปัญหาระหว่างตัวการกับตัวแทนเหล่านี้ลงได้ ซึ่งการลดปัญหานั้นไม่ใช่การเพิ่มกำไรหรือรายรับอย่างที่เข้าใจผิดกัน หากแต่เป็นการกำกับให้ทุกคนทำในกรอบหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดเพื่อให้กำไรที่ได้มานั้นมีคุณภาพจึงเป็นการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน (อภิญญา จุ้ยด้วง, 2562)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Murcia and Santos (2012) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศบราซิล จากกลุ่มตัวอย่าง 100 บริษัท โดยเก็บข้อมูลจากงบการเงินประจำปี 2006 – 2008 และเก็บข้อมูลจากตัวชี้วัด 92 รายการ ทั้งมุมมองด้านเศรษฐกิจ และมุมมองด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ทั้งมุมมองด้านเศรษฐกิจ และมุมมองด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม Tobin's Q มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลในมุมมองด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

Lonel – Alin et al. (2012) สนใจศึกษางานเกี่ยวกับรายงานด้านสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมปิโตรเลียม เพราะการรายงานด้านสิ่งแวดล้อม ยังคงเป็นความสมัครใจในระดับนานาชาติ ความแตกต่างที่สำคัญในแง่ของคุณภาพและปริมาณของข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม รายงานโดยหน่วยจากอุตสาหกรรมและประเทศที่ต่างกัน เริ่มจากที่บริษัทมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในการรายงานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ทำโดยผู้บริหารที่จะทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น ในการศึกษานี้ มีการจัดการเพื่อที่จะแสดงว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยศึกษาร้อยละคณะกรรมการอิสระที่ไม่เป็นผู้บริหาร ขนาดคณะกรรมการ คณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม อธิบายการรายงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยสมัครใจ จะดำเนินการศึกษาโดยประจักษ์ ซึ่งจะอธิบายวิธีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ท่ามกลางการสร้างภาพลักษณ์ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดในอุตสาหกรรมปิโตรเลียม และสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถอธิบายตัวแปรเหล่านี้ งานวิจัยนี้ได้ระบุลักษณะเฉพาะของการกำกับดูแลกิจการ เช่น ร้อยละขนาดกรรมการอิสระ และการมีคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยที่อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสรุปได้ว่าเพื่อรักษาความโปร่งใส และเที่ยงธรรม แก้ปัญหาความขัดแย้งทฤษฎีตัวแทน และกำหนดให้บริษัทที่จะรายงานข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสมัครใจในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ ทฤษฎีตัวแทนเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี สร้างความมั่นใจในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และการรายงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี สามารถตรวจสอบได้ การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทควรมีคณะกรรมการที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ จำนวนสมาชิกที่เป็นอิสระ สามารถที่จะออกความคิดเห็นให้เป็นเหตุผลที่เป็นอิสระในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น และในแง่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของบริษัท

Yusoff et al (2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซีย จำนวน 100 บริษัท ในช่วงปี ค.ศ. 2009 – 2013 พบว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยด้าน

ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR disclosure) จะมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น โดยวัดจากผลประกอบการทางการเงิน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากทุน (ROE) และอัตราผลตอบแทนจากการขาย (ROS) ส่วนตัววัดความรับผิดชอบต่อสังคมดูจากการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นที่มีความเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มที่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Allouche and Laroche (2005) ที่พบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงาน ของบริษัท

Albawwat and basah (2015) สนใจศึกษาการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของงบการเงินระหว่างกาลในจอร์แดน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน บริษัทพยายามที่จะเผยแพร่ข้อดี ด้วยการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในรายงานการเงิน วิธีการโน้มน้าวใจผู้มีส่วนได้เสียในการลงทุนได้เป็นอย่างดี โดยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการกำกับดูแลกิจการ และโครงสร้างของความเป็นเจ้าของในการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินระหว่างกาล (ครึ่งปี) โดยมุ่งเน้นตัวแปรที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในจอร์แดน 72 บริษัท ระยะเวลา 2009 – 2013 และผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการและการดำเนินงาน จะแสดงให้เห็นถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจในจอร์แดน โดยเฉพาะปัจจัยของค่าตอบแทนของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทและรัฐบาลถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูล นอกเหนือจากที่เปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจในรายงานครึ่งปี มีผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในตลาดทุน ในการศึกษานี้สามารถสรุปได้ว่า บริษัทจดทะเบียนในจอร์แดน มีการปฏิบัติการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจถึงข้อมูลหลายประเภท นอกจากนี้ในปัจจุบันผลของการกำกับดูแลกิจการและโครงสร้างความเป็นเจ้าของมีอิทธิพล ต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจอย่างมีนัยสำคัญ

Liao et al. (2015) สนใจศึกษาความหลากหลายทางเพศ ความเป็นอิสระของคณะกรรมการ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยข้อมูลก๊าซเรือนกระจก การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการในสหราชอาณาจักรที่มีภูมิทัศน์นโยบาย เป็นระบบการกำกับดูแล งานวิจัยนี้ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการขององค์กรในการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของก๊าซเรือนกระจก (GHG) ในรูปแบบของรายงานโครงการ การเปิดเผยข้อมูลคาร์บอน โดยมีกลุ่มตัวอย่างของ 329 บริษัท ที่ใหญ่ที่สุดในสหราชอาณาจักร ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความหลากหลายทางเพศ (กรรมการที่เป็นเพศหญิง) และกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลก๊าซเรือนกระจกอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของกรรมการเพศหญิง ในคณะกรรมการที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับลักษณะนิสัยชอบ ระดับของการเปิดเผยข้อมูลคาร์บอนและการดำรงอยู่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม บ่งบอกถึงวิธีการเชิงรุก

ของบริษัท นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดคณะกรรมการ ความสัมพันธ์เชิงบวกและมีความสำคัญ หมายความว่า คณะกรรมการขนาดใหญ่ สามารถลดก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร การเพิ่มจำนวนครั้งการเข้าประชุม และการที่บริษัทมีประธานที่ไม่เป็นผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลก๊าซเรือนกระจก ซึ่งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมกับคณะกรรมการอิสระ ยังเชื่อมโยงกับนิสัยชอบการเปิดเผยแต่ไม่ถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูล และการแสดงให้เห็นว่าการจัดแนวแรงจูงใจและแผนการรางวัลสำหรับผู้บริหาร เป็นโดยการปรากฏของในตัวเลือกหุ้น โบนัสระยะสั้นและระยะยาว มีแนวโน้มที่จะสมัครใจเปิดเผยข้อมูลคาร์บอน

Jizi, Nehme and Salama (2016) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จะส่งผลต่อการปรับปรุงราคาหลักทรัพย์หรือไม่ ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และความได้เปรียบในการแข่งขัน การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ทฤษฎีการส่งสัญญาณ เพื่อตรวจสอบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของบริษัทสามารถส่งสัญญาณที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อเพิ่มความได้เปรียบด้านการแข่งขันของบริษัทในประเทศจีนได้หรือไม่ ความเป็นเจ้าของหรือความสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท กับความได้เปรียบในการแข่งขัน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้คือ แบบจำลองการถดถอย และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการแปลงคุณภาพข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของบริษัทในประเทศจีนให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ในขณะที่ทุนทางปัญญา (IC) ถูกใช้เป็นตัวแปรแทนเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างในการด้อยค่าของการได้เปรียบในการแข่งขันระหว่าง อุตสาหกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม (ESIs) และอุตสาหกรรมที่ไม่รับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม (NESIs) มีความสำคัญต่อการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูล CSR กับความได้เปรียบในการแข่งขันระหว่างรัฐวิสาหกิจและเอกชน ESIs และ NESIs ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์เป็นลบ

Agus Wahydin and Badingatus Solikhah (2016) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของคะแนน การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอินโดนีเซีย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย จำนวน 88 บริษัท เก็บข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555 เป็นระยะเวลา 5 ปี โดยเก็บรวบรวมจากงบการเงิน และรายงานจากสถาบันการกำกับดูแลกิจการในอินโดนีเซีย โดยมีตัวแปรอิสระ คือ ระดับคะแนนการ

กำกับดูแลกิจการที่ดี (GCG) ที่จัดอันดับโดย IICG มีตัวแปรตาม 3 ตัว คือ 1.ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น (ROE) และกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (EPS) 2. มูลค่าบริษัท ประกอบด้วย มูลค่าตามบัญชี (PBV) และอัตราส่วนราคาตลาดต่อรายได้ (PER) 3. การเติบโตของบริษัท (EG) และมีตัวแปรควบคุม คือ ขนาดของกิจการ (SIZE) ปีที่ก่อตั้งบริษัท (AGE) ระยะเวลาการดำเนินงาน (List-AGE) และมูลค่าสินทรัพย์ และหนี้สินรวม (LEV) ผลการศึกษาพบว่า การจัดอันดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินของบริษัทด้านผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น (ROE) และกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (EPS) อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม การประเมินการจัดอันดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ ยังไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าบริษัท และการเติบโตของบริษัท ในระยะเวลาอันสั้นได้ เนื่องจาก CG Rating ไม่ส่งผลกระทบต่อราคาตลาดหุ้น นักลงทุนไม่ได้นำการจัดอันดับคะแนน มาวิเคราะห์ในเรื่องของการลงทุน ทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงประจักษ์ แต่อาจกล่าวได้ว่า หากบริษัทใดมีการจัดการด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี ย่อมส่งผลดีในด้านการดำเนินงานของบริษัท เมื่อผลการดำเนินงานดีก็ย่อมส่งผลกำไรที่ดีให้กับบริษัทตามไปด้วยเช่นกัน

Rahim (2017) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนและผลการดำเนินงานของบริษัท: กรณีศึกษาในมาเลเซีย โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาคือ Financial Leverage (ใช้ อัตราส่วนหนี้สินและ Equity Ratio เป็นตัวชี้วัด) , สภาพคล่อง (ใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเป็นตัวชี้วัด) และประสิทธิภาพของสินทรัพย์ (ใช้อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์รวมเป็นตัวชี้วัด) ส่วนตัวแปรตามคือ อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) มีตัวแปรควบคุมคือ ขนาดของกิจการและภาษี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า Financial Leverage, ประสิทธิภาพของสินทรัพย์ และขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับอัตราการ เติบโตอย่างยั่งยืน ในขณะที่ตัวแปรอื่นไม่พบความสัมพันธ์กับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน

Ilker Yilmaz (2018) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานทางการเงิน : กรณีศึกษาสำหรับบริษัทโอมาน โดยเก็บข้อมูลจาก Muscat Securities Market ระยะเวลากลุ่มข้อมูล 4 ปี ในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2559 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 61 บริษัท ในโอมาน โดยมีตัวแปรอิสระ คือ คะแนนการกำกับดูแลกิจการและส่วนประกอบของคะแนนกำกับดูแลกิจการที่ดี ขนาดของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ จำนวนครั้งในการประชุม และความเป็นเจ้าของสถาบัน มีตัวแปรตามคือ มูลค่าตลาด Tobin’s Q และผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไร EBIT และอัตรากำไรสุทธิ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการและส่วนประกอบคะแนนกำกับดูแล มีความสัมพันธ์

กันกับอัตราส่วนทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญ และยังพบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ จำนวนครั้งในการประชุม มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงาน

Mumu, et al. (2019) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนและผลการดำเนินงานของบริษัท: กรณีศึกษาผู้ออกหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาคือ Financial Leverage (ใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นตัวชี้วัด) สภาพคล่อง (ใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเป็นตัวชี้วัด) และประสิทธิภาพของสินทรัพย์ (ใช้อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์ รวมเป็นตัวชี้วัด) ส่วนตัวแปรตามคือ อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน (SGR) มีตัวแปรควบคุมคือ ขนาดของ กิจการ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า Financial Leverage และขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน ในขณะที่สภาพคล่องและประสิทธิภาพของสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืน

ฐิติมา กิ่งแก้ว (2555) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 ผลการศึกษาพบว่าบริษัทร้อยละ 23.40 มีระดับการเปิดเผยข้อมูล 0 - 9% ซึ่งเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลด้านความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรม บรรษัทภิบาล และสำนักงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไปในทางทิศเดียวกัน กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงสร้างหนี้สินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

สุกัญญา สว่างเมือง (2556) ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วบริษัทมีการดำเนินการ เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท รองลงมา คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่ทางหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดขึ้น และอันดับสาม คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะและมลพิษของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในหัวข้อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้าง

ภาพพจน์ที่ดีต่อบุคคลภายนอก เช่น ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และสาธารณชนทั่วไป และเพื่อให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

รองเอก วรรณพฤกษ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) และขนาดของบริษัท (SIZE) มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 สำหรับมูลค่าเพิ่มทางการตลาด (MVA) ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้รับการสนับสนุนทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

สว่างจิต แซ่ผ่าน (2557) ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO 14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการศึกษางานวิจัย การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม หนี้สินสิ่งแวดล้อม และค่าชดเชย จะรับรู้รายการทันทีเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไข การรับรู้รายการตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน การวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ใช้วิธีราคาทุนปัจจุบัน การเปิดเผยข้อมูล และการรายงานด้านสิ่งแวดล้อม แสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน แต่ไม่ได้แสดงรายการเป็นชื่อเฉพาะสำหรับบัญชีสิ่งแวดล้อม และไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ยกเว้นเงินชดเชยค่าเบี้ยประกันที่ได้รับตอนน้ำท่วมเท่านั้น ที่แสดงรายการแยกต่างหากในงบการเงิน

พรรณี กัมพลกัญจนา (2558) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 วิจัยโดยวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อหาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลโดยการนับคำ (Word Count) และวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหา โดยศึกษาบริษัทในปี 2556 เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ เรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม โดยจะเน้นเรื่องการดำเนินกิจกรรมเพื่อร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ อุตสาหกรรมกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ในปี 2557 เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเนื้อหาส่วนมากกล่าวถึงเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และการตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

อรวรรณ กิจปราชญ์ (2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการ

วิจัยเป็นแบบสอบถาม จากผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเก็บข้อมูลจากการรวบรวมจากหนังสือวารสารบัญชี บทความทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ผลการวิจัย การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย และด้านการเปิดเผยข้อมูลและรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม ด้านความรับผิดชอบในแง่เศรษฐกิจ และด้านการคืนกำไรสู่สังคม การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ด้านการคืนกำไรสู่สังคม

ศศิ ดิษณะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการ กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ด้านการวิจัยและพัฒนา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ในส่วนด้านอื่น ๆ ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านการมลพิษและการปรับปรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านความเสี่ยงและผลกระทบต่อบริษัทด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการ ส่วนการวิเคราะห์การควบคุมภายใน พบว่า ด้านการประเมินความเสี่ยง มีความสัมพันธ์เชิงลบกับมูลค่ากิจการ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แต่ในส่วนด้านอื่น ๆ ของการควบคุมภายใน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการ ส่วนลักษณะเฉพาะกิจการ ได้แก่ ขนาดกิจการ ประเภทผู้สอบบัญชี กลุ่มอุตสาหกรรม พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการ

นภาพร จักรวาลกุล (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อระดับรายงานความยั่งยืนของกิจการ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับรายงานความยั่งยืนของกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บข้อมูลประจำปี จำนวน 3 ปี พ.ศ.2556 – 2558 ใช้ค่าสถิติพรรณนา สถิติอนุมาน ใช้การวิเคราะห์เชิงพหุคูณ ในการหาความสัมพันธ์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี และการเปิดเผยข้อมูลการพัฒนาอย่างยั่งยืนของบริษัทกลุ่มธุรกิจพาณิชย์ มีค่าเฉลี่ยสินทรัพย์ และสัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารสูง โดยบริษัทขนาดใหญ่ส่วนมากเลือกใช้ผู้สอบบัญชี ขณะที่ตัวสัดส่วนในการเข้าร่วมประชุม สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลต่อระดับความยั่งยืนของกิจการ ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของรายงานความยั่งยืนของกิจการกับมิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านสังคม คือ สัดส่วนการเข้าร่วมประชุม และขนาดของกรรมการบริษัท ขณะที่สัดส่วนของกรรมการอิสระ ส่งผล

ต่อมิติด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับรายงานความยั่งยืนของกิจการต่อกลุ่มอุตสาหกรรม มิติด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อธุรกิจกลุ่มอุตสาหกรรมและยานยนต์ มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านสังคม ส่งผลต่อกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มธุรกิจพาณิชย์และบริการและกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และกลุ่มเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลต่อมิติด้านสิ่งแวดล้อมเพียงด้านเดียว

สุมาลี หดคำ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยรายงานความยั่งยืน กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนกับราคาหลักทรัพย์ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เก็บข้อมูลจำนวน 489 บริษัท ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ช่วงปี พ.ศ.2555 – 2557 ใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงเส้นอย่างง่าย และการวิเคราะห์เชิงพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนกับราคาหลักทรัพย์และด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ต่อระดับรายงานความยั่งยืน ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ในด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคม

ทิพย์ธัญญา หริณานนท์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการจัดการกำไรและมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเลือกบริษัทกลุ่ม SET 100 จำนวน 87 บริษัท ทำการเก็บข้อมูลระหวางปี พ.ศ. 2554 - 2558 ใช้สถิติเชิงพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์และวัดการจัดการกำไรตามทฤษฎี Modified Jones (Jones, 1991) เพื่อหาความสัมพันธ์ของขนาดของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระ การแยกระหว่างบุคคลที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการกบประธานเจ้าหน้าที่บริหาร สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่และสัดส่วนของการถือหุ้นของผู้บริหารและคณะกรรมการกับขนาดของกิจการ การเติบโตกิจการ ความเสี่ยงทางการเงินกับการจัดการกำไร และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ มีอิทธิพลต่อการจัดการกำไร พบว่า การเติบโตของบริษัทมีผลต่อการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ ขณะที่สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ และสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ก็มีอิทธิพลต่อมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ ขณะที่ขนาดของกิจการ การเติบโตของกิจการ และความเสี่ยงของกิจการไม่มีอิทธิพลต่อการกำกับดูแลกิจการกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์

อุปพันธ์ ทวีผล (2560) ศึกษาอิทธิพลของระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ ใช้วิธีการวิจัยทางสถิติ (Simple Linear Regression) ผลการวิจัย ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัท

มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมทรัพยากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขวัญนรี กล้าปราบโจร (2561) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติการบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความยั่งยืนขององค์กรของบริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001 ในประเทศไทย โดยศึกษานโยบายการบัญชีสิ่งแวดล้อมของฝ่ายบริหารและความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติการบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญโดยที่การปฏิบัติการบัญชีเพื่อการจดัการสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อนวัตกรรมกระบวนการด้านบัญชีสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญในทุกโมเดลที่ทำการศึกษาวิจัย โดยข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า การปฏิบัติการบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนขององค์กรผ่านการปฏิบัติการด้านนวัตกรรมกระบวนการด้านบัญชีสิ่งแวดล้อมและด้านความได้เปรียบด้านการแข่งขันทางการเงิน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าว บริษัทและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนขององค์กรต่อไป

ทักษพร อินเทศน์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ : กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนาต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (r=.000) สำหรับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านขยะและมลภาวะ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการจัดหาทุน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

กฤษณะ พึ่งนุสนธิ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องมูลค่ากิจการ การกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การกำกับดูแลกิจการโดยพิจารณาจาก สัดส่วนหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี (PSAGM) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.50 สัดส่วนกรรมการอิสระ (PID) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 43.60 จำนวนคณะกรรมการชุดย่อย (NBC) มีค่าเฉลี่ย 3.494 ชุด ผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพิจารณาจากค่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม จะมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.437

ผลการทดสอบตามสมมุติฐานพบว่า มูลค่ากิจการ (MBV) และการกำกับดูแลกิจการโดยพิจารณาจากสัดส่วนของหุ้นที่เข้าประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี (PSAGM) สัดส่วนกรรมการอิสระ (PID) และจำนวนคณะกรรมการชุดย่อย (NBC) มีอิทธิผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)

ดวงหทัย ต่อชีพ (2562) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมลูด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมกับ ผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการศึกษาพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมรวม ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร แต่พบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมรายด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตรากำไรสุทธิ (NPM) ในหลักการที่ 1 เรื่องการประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม และพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบกับหลักการที่ 4 เรื่องการการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราผลตอบแทนต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) คือหลักการที่ 3 เรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน และหลักการที่ 4 เรื่องการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม อีกทั้งพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ในหลักการที่ 5 เรื่องความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค และพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมรายด้าน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตรากำไรสุทธิ (NPM) ในหลักการที่ 6 เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม สำหรับตัวแปรควบคุมขนาดของกิจการ (Size) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (ROE) แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตรากำไรสุทธิ (NPM)

พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล (2562) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความยั่งยืนกับอัตราส่วน Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มดัชนี SET 100 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนำเสนอรายงานความยั่งยืน ระดับการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนและสินทรัพย์ที่มีตัวตน ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับอัตราส่วน Tobin's Q ในขณะที่ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน และความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วน Tobin's Q โดยโครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการทำกำไร มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วน Tobin's Q อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิญญา จุ้ยด้วง (2562) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท ซึ่งประกอบไปด้วย การกำกับดูแลกิจการ การกระจายตัวของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์รวม และขนาดของกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาพบว่า การกระจายตัวของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการในทางตรงกันข้าม อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์รวมและขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิชาวีร์ เจตะสานนท์ (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับรางวัล ความรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนหุ้น ของบริษัทในดัชนี SET 100 ผลการวิจัยพบว่า ยิ่งบริษัทได้รับรายงานความยั่งยืนประจำปีในระดับสูงมากเท่าไหร่ ยิ่งส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนของหุ้นในบริษัทนั้นมากขึ้น แสดงว่าตลาดมีการรับรู้ในทางที่ดีต่อรางวัลรายงานความยั่งยืน ในขณะที่การบริษัทที่ได้รับรางวัล ESG100 กลับมีอัตราผลตอบแทนของหุ้นลดลง อาจเนื่องมาจากรางวัลดังกล่าว พึ่งมีการประกาศเมื่อปี 2558 ทำให้กิจการมีต้นทุนในการดำเนินการมาก จึงจะได้รับรางวัล

อาทิตย์กร ปู่โท (2563) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสังคม ของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสังคม ได้แก่ ด้านการนำมาใช้ใหม่ ด้านการตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนหนี้สิน (DR) และส่วนของผู้ถือหุ้น (SE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสังคม ได้แก่ ด้านการนำมาใช้ใหม่ มีความสัมพันธ์กับส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนหนี้สิน (DR) และรายได้รวม (Income) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

กัลย์สุดา แหวนทองคำ (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกับราคาหุ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหุ้น ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแบบแยกหมวดรายการพบว่า หมวดรายการที่มีความสัมพันธ์กับราคาหุ้นคือ การมีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคมแต่ส่งผลในทิศทางลบ นั่นคือยิ่งมีคุณภาพการเปิดเผยในหมวดดังกล่าวมากเท่าไร ราคาหุ้นก็จะยิ่งติดลบ ประโยชน์จากการศึกษาในครั้งนี้ช่วยเป็นแนวทางแก่บริษัทในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ให้มีคุณภาพครบหมวดรายการยิ่งขึ้น เพื่อนักลงทุนสามารถนำข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใช้ในการประกอบการตัดสินใจลงทุน

สรุป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ทฤษฎีตัวแทน เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้น และผู้บริหาร โดยผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของทุนให้อำนาจผู้บริหาร ในการจัดการทรัพยากรทั้งหมด เพื่อสร้างความมั่งคั่งสูงสุดให้แก่กิจการ รวมทั้งกำหนดแนวทางนโยบายบริษัท บริษัทจึงต้องตอบสนองความต้องการในด้านผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยธรรมชาติของธุรกิจต้องมีการแสวงหากำไร เพราะกำไรหมายถึงความสำเร็จ เป็นสิ่งที่จะทำให้ธุรกิจหรือกิจการเติบโตต่อไป แต่นอกเหนือจากผลการดำเนินงานทางด้านการเงินที่น่าพอใจแล้ว สิ่งที่สำคัญสำหรับการประกอบธุรกิจคือ กิจการควรมีความรับผิดชอบและเปิดเผยผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยแนวคิดการรายงานความยั่งยืนจึงเป็นประเด็นที่สำคัญ การรายงานความยั่งยืนคือวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่า การเปิดเผย ข้อมูลและการมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การรายงานความยั่งยืนคือวิธีปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นถึงการรายงานต่อสาธารณชนเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ความรับผิดชอบ และโอกาสของกิจการ การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ถูกต้อง รวดเร็วและครบถ้วน ถือเป็นหัวใจสำคัญของบริษัทจดทะเบียน เพื่อเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และตลาดทุนโดยรวม

บทที่ 3
ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ซึ่งมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 68 บริษัท รวมทั้งสิ้น 204 ชุดข้อมูล (ยกเว้นบริษัท เอ็ม เอ ไอ บริษัทที่มีงบการเงินไม่ครบ 3 ปี และบริษัทที่ไม่มีการปิดรอบบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี) ข้อมูลงบการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี โดยเลือกศึกษาบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของไทยและเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออกมีการขยายตัวมาต่อเนื่องและเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง

3.2 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 เก็บข้อมูลโดยใช้ Tobin’s Q เป็นเครื่องมือในการวัดมูลค่าของกิจการ ซึ่งวัดโดยการนำมูลค่าตลาดของผู้ถือหุ้น บวกกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินระยะสั้นและระยะยาว หารด้วยสินทรัพย์รวม

3.2.2 เก็บข้อมูลอัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) เพื่อดูโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ โดยเก็บข้อมูลจากหนี้สินรวมหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น

3.2.3 เก็บข้อมูลอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) เพื่อวัดความสามารถของกิจการ โดยเก็บข้อมูลกำไรสุทธิจากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของกิจการในแต่ละปี และหารด้วยสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

3.2.4 อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) เป็นอัตราส่วนทางการเงินตัวหนึ่งที่นิยมใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท โดยคำนวณมาจากราคาตลาดของหุ้นหารด้วยกำไรต่อหุ้น (Price/Earnings Per Share) หรือการนำราคาหุ้นมาเทียบกับความสามารถในการสร้างกำไรของบริษัท

3.2.5 อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นอัตราส่วนที่ช่วยวัดประสิทธิภาพของบริษัทว่าสามารถสร้างผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของหรือส่วนของผู้ถือหุ้นได้มากน้อยเพียงใด โดยเก็บข้อมูลจากกำไรสุทธิหารด้วยส่วนของเจ้าของ หลังจากนั้นนำไปคูณ 100 ซึ่งค่าที่ได้ จะอยู่ในรูปของเปอร์เซ็นต์

3.2.6 เก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปีระหว่างปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 โดยมีการกำหนดรายการที่ควรเปิดเผย ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

- ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม
- ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- การลดมลภาวะและขยะ
- การนำกลับมาใช้ใหม่
- การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม
- การวิจัยและพัฒนา

โดยเกณฑ์การให้คะแนน เป็นดังนี้

บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 1 ถ้าบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล
บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 0 ถ้าบริษัทไม่มีการเปิดเผยข้อมูล

การเก็บข้อมูลการเปิดเผยความยั่งยืน ในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการ (CG Rating) นำมาจากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2562 - 2564 ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลของตลาด Tool : หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Marketing Analysis and Reporting SETSMART)

3.2.7 เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะทำการกำหนดคะแนน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และประมวลด้วยโปรแกรมทางสถิติ SPSS Version 26 เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พร้อมทั้งสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยเก็บจากงบการเงิน (SETSMART) แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี ระหว่างปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลทางสถิติใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 2 โปรแกรม ดังนี้

- โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Office Excel Version 2019
- โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS Version 26

ตารางที่ 4 ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	**วิธีวัดมูลค่า**
ตัวแปรตาม	
มูลค่ากิจการตามราคาตลาด	• อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม • อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม • อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น • อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น • อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น
ตัวแปรอิสระ	
<u>การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม</u> - ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม - ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม - การลดมลภาวะและขยะ - การนำกลับมาใช้ใหม่ - การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม - การวิจัยและพัฒนา	หากรายการใด บริษัทได้ทำการเปิดเผย จะให้ = 1 คะแนน และถ้ารายการใด ไม่ได้เปิดเผย จะให้ = 0 คะแนน แล้วนำมาคำนวณระดับการเปิดเผยข้อมูลออกมาเป็นร้อยละ
<u>การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน</u> - การกำกับดูแลกิจการ (CG Rating)	อยู่ในระบบฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SETSMART)

ตัวแปรอิสระ คือการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มี 6 ด้าน ได้แก่ ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การลดมลภาวะและขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม การวิจัยและพัฒนา ซึ่งจะใช้วัดผลด้านมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

ตัวแปรอิสระ คือการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน การเก็บข้อมูลการเปิดเผยความยั่งยืน ในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการ (CG Rating) นำมาจากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2562 - 2564 ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Marketing Analysis and Reporting Tool : SETSMART)

ตัวแปรวัดผลด้านมูลค่ากิจการ

ตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม Tobin's Q อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)

สูตร Tobin's Q

Tobin's Q = มูลค่าตลาด(ราคาปิดของหุ้นสามัญ X จำนวนหุ้นสามัญที่ชำระแล้ว) + (หนี้สินรวม / สินทรัพย์รวม)

สูตร ROA

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

สูตร D/E

$$\text{อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

สูตร P/E

$$\text{อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E)} = \frac{\text{ราคาหุ้นของบริษัท}}{\text{กำไรต่อหุ้นของบริษัท}}$$

สูตร ROE

$$\text{อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 26 เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอข้อมูลที่ศึกษาด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในรูปตารางแจกแจงความถี่และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้น

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน เพื่อตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) โดยผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson’s Correlation Coefficient) วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากทดสอบต้องไม่มากกว่า 0.80 (สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์, 2565) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สมการการทดสอบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + e$$

โดยที่ Y = มูลค่ากิจการตามราคาตลาด

x_1 = ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม

x_2 = ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

x_3 = การลดมลภาวะและขยะ

x_4 = การนำกลับมาใช้ใหม่

x_5 = การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม

x_6 = การวิจัยและพัฒนา

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

และสมการการทดสอบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

การเก็บข้อมูลการเปิดเผยความยั่งยืน โดยเก็บข้อมูลในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการ (CG Rating) นำมาจากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2562 - 2564 ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Marketing Analysis and Reporting Tool : SETSMART)

โดยการกำกับดูแลกิจการ (CG Rating: CG) แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในกรณีของบริษัทมหาชน ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งนี้ การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (CG Rating) จะถูกประเมินทุกปี ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors : IOD) โดยงานวิจัยนี้จะใช้ข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2562 – 2564

การประกาศผล จะทำการเผยแพร่คะแนนเฉพาะบริษัทที่อยู่ในระดับ “ดี”, “ดีมาก” และ “ดีเลิศ” เท่านั้น ในการวิจัยนี้ จึงแบ่งกลุ่มบริษัทตามระดับคะแนนการสำรวจ ดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงค่าของตัวแปรในแต่ละช่วงคะแนนการสำรวจ

ช่วงคะแนน	คะแนนการสำรวจ	ค่าของตัวแปร
90-100	ดีเลิศ	5
80-89	ดีมาก	4
70-79	ดี	3
ต่ำกว่า 70	ดี พอใช้ ผ่าน N/A	0

ค่า Y (มูลค่ากิจการตามราคาตลาด) คำนวณโดย

$$Y = \beta 0 + \beta 1(\text{Tobin's Q}) + \beta 2(\text{ROA}) + \beta 3(\text{D/E}) + \beta 4(\text{P/E}) + \beta 5(\text{ROE}) + E$$

Tobin's Q = อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม

ROA = อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม

D/E = อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

P/E = อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น

ROE = อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

E = ค่าความแตกต่างหรือค่าความคลาดเคลื่อน (Error or residual) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นไปตามลำดับดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

4.2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

เมื่อนำข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin's Q) , อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) , อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) , อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) ระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี จำนวน 204 ตัวอย่าง มาวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CSR	204	16.67	100.00	73.37	20.23
ESG	204	0.00	100.00	82.84	22.15
Tobin's Q	204	108.83	4277.10	777.31	572.71
ROA	204	0.13	30.03	6.03	4.82
D/E	204	0.07	6.26	1.09	1.01
P/E	204	1.37	1410.43	28.90	101.96
ROE	204	0.23	43.01	11.21	7.94
Valid N (listwise)	204				

รายละเอียดผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูล
ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาโดยเฉลี่ยตั้งแต่ พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 เป็นดังนี้

- การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 16.67 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 100.00 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 73.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 20.23
- การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน พบว่า ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.00 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 100.00 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 82.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 22.15
- อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม พบว่า ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 108.83 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 4277.10 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 777.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 572.71
- อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม พบว่า ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.13 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 30.03 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 4.82
- อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.07 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 6.26 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.01
- อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น พบว่า ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 1.37 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 1410.43 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 28.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 101.96
- อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น พบว่า ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.23 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 43.01 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 11.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 7.94

4.2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

เพื่อตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างกันของตัวแปรอิสระ ด้วยวิธี Pearson Correlation Coefficient โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ใช้เกณฑ์ของ Hinkle (1998) ดังนี้

เมื่อ r แทนค่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

r < 0.20	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่ำมาก
0.21 < r ≤ 0.40	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่ำ
0.41 < r ≤ 0.60	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปานกลาง
0.61 < r ≤ 0.80	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูง
r > 0.80	ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูงมาก

Durbin-Watson ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วงระหว่าง 1.5 - 2.5 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ตัวแปรต้นจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง หรือที่เรียกว่าปัญหา Multicollinearity โดย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Tolerance (Pearson Correlation Coefficient) ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.80 และค่า VIF ต้องมีค่าน้อยกว่า 10 เนื่องจากค่า VIF เป็นค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (Variance Inflation Factor) หากมีค่ามากกว่า 10 แสดงว่าจะทำให้ความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแบบการถดถอยจะมีค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อความแปรปรวนเพิ่มขึ้นนั่นหมายถึงว่าไม่ดี และเมื่อความแปรปรวนเพิ่มขึ้น แปลว่าความน่าเชื่อถือของตัวแบบจะลดลง โดยสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (อาทิตย์กร ปู่โท, 2563)

สัญลักษณ์	**ความหมาย**
N	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
B	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ที่นำมาสร้างสมการพยากรณ์เป็นการเขียนสมการในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริง
Std. Error	ค่าที่แสดงระดับความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมดพยากรณ์ตัวแปรตาม
Beta	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ที่จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ เป็นการเขียนสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน
t	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t - distribution
*	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

		CSR	ESG
CSR	Pearson Correlation	1	.467**
	Sig. (2-tailed)		0.000
	N	204	204
ESG	Pearson Correlation	.467**	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	
	N	204	204

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.00 ถึง 0.467 ซึ่งน้อยกว่า 0.80 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้

4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 8 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin's Q)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1 (Constant)	580.915	176.962		3.283	0.001		
CSR	4.061	2.239	0.143	1.813	0.071	0.782	1.279
ESG	-1.226	2.046	-0.047	-0.599	0.550	0.782	1.279
Durbin - Watson : 2.190							

Dependent Variable : Tobin's Q

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.071) และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.550)

ตารางที่ 9 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1 (Constant)	7.936	1.480		5.363	0.000		
CSR	0.021	0.019	0.087	1.103	0.271	0.782	1.279
ESG	-0.041	0.017	-0.190	-2.415	.017*	0.782	1.279
Durbin - Watson : 2.224							

Dependent Variable : ROA

หมายเหตุ : * ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.271) และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.017*)

ตารางที่ 10 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1 (Constant)	0.587	0.311		1.886	0.061		
CSR	0.001	0.004	0.023	0.296	0.768	0.782	1.279
ESG	0.005	0.004	0.112	1.417	0.158	0.782	1.279
Durbin - Watson : 1.977							

Dependent Variable : D/E

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.768) และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.158)

ตารางที่ 11 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1 (Constant)	4.221	31.716		0.133	0.894		
CSR	0.123	0.401	0.024	0.306	0.760	0.782	1.279
ESG	0.189	0.367	0.041	0.516	0.607	0.782	1.279
Durbin - Watson : 2.009							

Dependent Variable : P/E

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.760) และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.607)

ตารางที่ 12 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1 (Constant)	12.247	2.465		4.967	0.000		
CSR	0.021	0.031	0.052	0.660	0.510	0.782	1.279
ESG	-0.031	0.028	-0.086	-1.079	0.282	0.782	1.279
Durbin - Watson : 1.982							

Dependent Variable : ROE

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.510) และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.282)

4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ประชากรเป็นบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 68 บริษัท ได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 204 ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี รอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี

ตารางที่ 13 สรุปผลสมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

สมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	**ผลการทดสอบสมมติฐาน**
สมมติฐานที่ 1 : การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 2 : การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 3 : การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 4 : การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 5 : การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	ไม่มีผลเชิงบวก

ตารางที่ 14 สรุปผลสมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

สมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน	**ผลการทดสอบสมมติฐาน**
สมมติฐานที่ 6 : การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 7 : การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 8 : การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 9 : การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น	ไม่มีผลเชิงบวก
สมมติฐานที่ 10 : การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่อ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	ไม่มีผลเชิงบวก

บทที่ 5
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ได้ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ประชากรเป็นบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 68 บริษัท ได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 204 ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี รอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย
5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Liner Regression) ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตามสมมติฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด 5 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดในด้านอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ซึ่งมูลค่ากิจการตามราคาตลาดที่นำมาศึกษามี 5 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อภิปรายผลได้ดังนี้

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิ ดิษณะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ด้านการวิจัยและพัฒนามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์กร ปู่โท (2563) ผลการศึกษาพบว่าสินทรัพย์รวมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา อยู่จรรยา (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่าการเปิดเผยในหัวข้อการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีแนวโน้มว่า จะส่งผลให้อัตราส่วน ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ลดลงและมีความเชื่อมั่นถึง 95% อีกทั้งยังพบว่า นอกจากตัวแปรอิสระที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทส่งผลต่อ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วน Tobin's Q โดยพบว่ามีผลทั้งในทางบวก และทางลบ ตามลำดับ อีกทั้งยังพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) ส่งผลต่อ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในทางลบ ขณะที่อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (D/A) ส่งผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วน Tobin's Q มีผลในทางลบ ทางบวก และทางลบ ตามลำดับ

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลย์สุดา แหวนทองคำ (2563) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกับราคาหุ้นในภาพรวม พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหุ้น (β = 0.229, S.D. = 0.282, P-value = 0.419) เพราะนักลงทุนไม่ได้นำข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ใช้ในการประกอบการตัดสินใจลงทุน ราคาหุ้นจึงไม่เกิดผลกระทบหลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลออกไป สาเหตุที่ผู้ลงทุนไม่ใช้ข้อมูลดังกล่าวเพราะข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถนำมาช่วยพยากรณ์ถึงผลกำไรคงเหลือของหุ้นที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เนื่องจากในรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมนั้นเป็นเพียงการบรรยายถึงคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูลและการดำเนินงานที่มีความถูกต้องตามกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ ซึ่งไม่ได้บ่งบอกว่าในอนาคตกิจการจะทำกำไรได้มากน้อยเท่าใด ดังนั้นนักลงทุนจึงไม่ใช้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในการประกอบการตัดสินใจลงทุน จึงทำให้ราคาหุ้นไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงหทัย ต่อชีพ (2562) พบความสัมพันธ์เป็นไปในเชิงลบ ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล (2562) ผลการศึกษาพบว่า การที่รูปแบบการนำเสนอรายงานความยั่งยืนไม่ส่งผลต่ออัตราส่วน Tobin's Q อาจเกิดจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ยังไม่นิยมเปิดเผยรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐาน GRIs.

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์ (2565) ที่พบว่าผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการความยั่งยืน (ESG) ต่อความสามารถในการทำกำไรด้านผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการความยั่งยืนมิติสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ดี การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ถึงแม้จะคนละกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าการวัดอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของ

องค์กรซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลทางด้านการเงิน ดังนั้น หากองค์กรมีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและมีการรายงานเพื่อเปิดเผยข้อมูล ESG ให้กับสังคมได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอจนเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร ย่อมส่งผลให้มุมมองโดยเฉพาะบุคคลภายนอกมองมายังองค์กรเป็นไปในทิศทางบวก จนส่งผลให้เป็นที่เข้าตาของนักลงทุน ทำให้องค์กรสามารถสร้างผลกำไรได้เพิ่มขึ้น และส่งผลให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ขององค์กรเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา จุ้ยด้วง (2562) ศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการ อย่างมีนัยสำคัญ และ Mumu, et al. (2019) ที่พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการลดลง เนื่องจาก บริษัทยิ่งก่อภาระหนี้สินสูงเท่าใด บริษัทก็จะยิ่งมีภาระการจ่ายชำระหนี้มากขึ้น (Debt Burden) และมีภาระผูกพันต้องทำตามข้อกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ (Debt Covenant) ทำให้บริษัทถูกจำกัดการลงทุนในโครงการที่มีผลตอบแทนสูงและความเสี่ยงสูง ด้วยเหตุนี้บริษัทจึงไม่สามารถสร้างผลตอบแทนที่สูงตามที่ต้องการได้ ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการในระยะยาวได้

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ โบษกรนัฏ 2565 พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอกที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัณฑิรา มณีไพรัตน์ (2562) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรในกลุ่มบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับหุ้นยั่งยืน มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางระดับสถิติที่ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Beta) เท่ากับ 0.287 เป็นไปตามสมมติฐาน (ภัณฑิรา มณีไพรัตน์, 2562) กล่าวคือ การเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลองค์กร ส่งผลให้เกิดอัตราตอบแทนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้น อาจเกิดจากการที่สถาบันไทยพัฒน์พิจารณาเลือกจัดอันดับจากผลประกอบการ ซึ่งแต่ละอุตสาหกรรม ก็ถูกพิจารณาด้วยปัจจัยที่ส่งผลในระดับอุตสาหกรรม และปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อตัวกิจการ (ผลประกอบการของแต่ละกิจการจะขึ้นอยู่กับ ESG Factors ที่แตกต่างกัน) เพื่อเป็นตัวเลือกแก่ผู้ลงทุนที่ต้องการจะลงทุนในบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีผลประกอบการที่ดี “สถาบันไทยพัฒน์” ได้พิจารณาข้อมูลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และหลักธรรมาภิบาล (ESG) และผลประกอบการของ

บริษัทควบคู่ไปพร้อมกัน โดยใช้เรตติ้งโมเดลที่พัฒนาขึ้นจากหลักการ แนวทางตามมาตรฐานการประเมินความยั่งยืนของ GISR (Global Initiative for Sustainability Ratings) ทำให้หลักทรัพย์กลุ่ม ESG100 ตอบโจทย์ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุน ดังนั้นสำหรับการศึกษางานวิจัยการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทครั้งนี้ ด้วยเนื้อหาและวิธีดำเนินการวิจัย อาจมีข้อแตกต่าง ทำให้ส่งผลต่อความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด รวมถึงข้อมูลที่ใช้ในการวัดผลอาจยังไม่เพียงพอ หรืออาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดที่มากกว่า

ผลการศึกษางานวิจัยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด 5 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ในด้านอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ แต่อาจกล่าวได้ว่า หากองค์กรหรือกิจการใด มีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ในส่วนของการกำกับกิจการที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลทั้งภายในและภายนอก อาจส่งผลให้เป็นที่ประจักษ์แก่นักลงทุน ในมุมมองที่คนภายนอกมองมายังองค์กรเป็นไปในทิศทางบวก ถือเป็นการดึงดูดผู้สนใจให้มาลงทุนกับกิจการ จนส่งผลทำให้กิจการสามารถสร้างผลกำไรได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ขององค์กรเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และยังส่งผลให้ผลการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นไปด้วยเช่นกัน

5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

5.2.1 งานวิจัยครั้งนี้ ทำการรวบรวมข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนเฉพาะกลุ่มบริษัทสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรเท่านั้น

5.2.2 การวัดค่าการเปิดเผยข้อมูลในงานวิจัยนี้ เป็นการวัดว่าหากบริษัทเปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนดจะให้คะแนนเท่ากับ 1 หากไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องที่กำหนด จะได้คะแนนเท่ากับ 0 โดยไม่ได้วัดความละเอียดของข้อมูล ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลพบว่า บริษัทแต่ละบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน และอาจเกิดความผิดพลาดจากผู้ศึกษา ในการอ่านรายงาน (56 – 1) ได้

5.2.3 การศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน และมูลค่ากิจการตามราคาตลาด อาจจะไม่ครอบคลุมทั้งหมด ดังนั้นในการศึกษา

ครั้งต่อไป ผู้ศึกษาจะพิจารณาตัวแปรเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน รวมถึงตัวแปรที่นำมาใช้ประกอบมูลค่ากิจการตามราคาตลาดเพิ่มเติม

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ระหว่างปี 2562 – 2564 กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร ส่งผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อาจจะกล่าวได้ว่า หากมีการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ก็จะส่งผลที่ดีต่อมูลค่ากิจการที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าว ควรมีการสนับสนุนในการทำ ESG โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีอย่างต่อเนื่อง และอาจต้องมีการกำหนดข้อบังคับในการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมีมาตรฐานไปในทางเดียวกัน หากองค์กรหรือกิจการใดมีการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ในส่วนของการกำกับกิจการที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลทั้งภายในและภายนอก โดยสนับสนุนให้บริษัททั้งที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์และไม่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ก็จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ลงทุน และช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับบริษัทได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนเพิ่มเติมในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อเป็นการวัดการเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพมากขึ้น ซึ่งอาจทำการพิจารณาความละเอียดในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน อาจให้คะแนนที่ต่างกัน และวิธีในการเก็บคะแนนที่ต่างกัน

2. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี เนื่องจากเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ของบริษัท จดหมายข่าว เป็นต้น เพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน และควรทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิอื่น ๆ (Secondary Data) เพิ่มเติมนอกเหนือจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1)

3. อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาไปพร้อม ๆ กับประเทศไทย อาจทำให้พบประเด็นอื่นที่น่าสนใจ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและเป็นแนวทางเปิดเผยข้อมูลของประเทศไทยต่อไป

บรรณานุกรม

กัลย์สุดา แหวนทองคำ. (2563). *คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อราคาหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI*. บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่.

กฤษณะ พึ่งนุสนธิ์. (2562). *มูลค่ากิจการ การกำกับดูแลกิจการ และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี

ขวัญนรี กล้าปราบโจร. (2561). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติการบัญชี เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อความยั่งยืนขององค์กรของบริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001 ในประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.

ดวงหทัย ต่อชีพ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม กับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพฯ.

ทักษพร อินเทศน์. (2562). *ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ : กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม*. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพ.

ทิพย์ธัญญา หริณานนท์. (2560). *อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการจัดการกำไร และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทกลุ่ม SET 100*. บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

นริศรา อยู่จรรยา. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัท.*

เบญจวรรณ โสขวัญฟ้า. (2559). *การเปิดเผยข้อมูลภายใต้การกำกับดูแลกิจการที่ดี และผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนภายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558*. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ปทุมวดี โบงูเหลือม. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไร กับมูลค่ากิจการของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ครั้งแรกแก่สาธารณชน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.

ประกายแสง แสงอรุณ. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ คณะกรรมการ กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เอ็ม เอ ไอ.* บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

ปรีดี นุกุลสมปรารถนา. (2563). *รู้จักประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR).* ออนไลน์. แหล่งที่มา http://www.popticles.com/branding/types-of-csr/

พรรณี กัมพลกัญจนา. (2558). *การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100.* คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล. (2562). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความยั่งยืนกับ อัตราส่วน Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มดัชนี SET 100.*

ภัณฑิรา มณีไพรัตน์. (2562). *อิทธิพลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนผู้ถือหุ้น : กรณีศึกษาบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับธุรกิจด้านการพัฒนาความยั่งยืน.* มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

รองเอก วรรณพฤกษ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.

วรรณวิไล ปัญญาวิชา. (2560). *ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูล ทางด้านบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติกไทย.* มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.

ศศิ ดิษณะ. (2559). *ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.* มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2552). การบัญชีสิ่งแวดล้อม. *วารสารวิชาชีพบัญชี* 5(12), 21-24.

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2564). *รายงานการกำกับดูแลกิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทย*. สืบค้นจาก http://www.thai-iod.com.

สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์. (2565). *ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการความยั่งยืนที่มีต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(4), 161 – 177.

สว่างจิต แซ่ผ่าน. (2557). *การประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO 14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.

สุกัญญา สว่างเมือง. (2556). *ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพฯ.

สุมาลี หดคำ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

สุรีย์ โบษกรนัฏ. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารมหาจุฬาวิชาการ* 9(2), 110 – 125.

อภิญญา จุ้ยด้วง. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.

อรวรรณ กิจปราชญ์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพฯ.

อริสรา เวทย์วิชาพงศ์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสในการเติบโต ความรับผิดชอบต่อสังคม กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียน*. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

อัจฉรา นาคอ้าย. (2560). การจัดการสิ่งแวดล้อม กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

อาทิตย์กร ปู่โท. (2563). *ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ.

อุปพันธ์ ทวีผล. (2560). *อิทธิพลของระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.

Agus Wahyudin and Badingatus Solikhah. (2016). Corporate governance implementationrating in Indonesia and its effects on financial performance. Corporate Governance: *The International Journal of Business inSociety*, Vol.17(2), 250-265.

Albawwat, Mohamad Yazis Ali basah. (2015). *Corporate Governance and Voluntary Disclosure of Interim Financial Reporting in Jordan*. Faculty of Economics and Muamalat, UniversitiSains Islam Malasia (USIM).

Ilker Yilmaz. (2018). Corporate Governance and Financial Performance Relationship : for Oman Companies*. Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, Vol.4(4), 84 - 106.

Jizi, Nehme and Salama. (2016). Do social responsibility disclosures show improvements on stock price? *The Journal of Developing Areas*, 50(2). แหล่งที่มา https://www.researchgate.net/publication/304493628 Do social responsibility disclosures show improvements on stock price.

Kruneung. (2560). *การรับผิดชอบต่อสังคม (CSR: Corporate Social Responsibility) ในแบบที่เข้าใจง่ายๆ*. ออนไลน์. แหล่งที่มา http://kruneung2020.blogspot.com/2017/10/csr-corporate-social -responsibility.html

Liao et al. (2015). *Gender diversity, board independence, environmental committee and greenhouse gas disclosure*. Research Instisue of Management, Southwestern University of Finance and Economics, Chengdu, China. Newcastle Business School, University of Newcasle,

Sydney, Australia. School of Business, University of western Sydney, Australia.

Lonel – Alin et al. (2012*). Environmrntal Reporting and good Practice of Corporate Governance : Petroleum Industry Cast Study*. Babes – Bolyai University, Teodor Mihali Street, no. 58 – 60, Cluj – Napoca, 400487, Romania.

Murcia and Santos. (2012). *Determinants of Corporate Voluntary Disclosure in Brazil*. Available at SSRN: http://ssrn.com

Mumu, S., Susanto, S., & Gainau. P. (2019). The Sustainable Growth Rate and The Firm Performance: Case Study of Issuer at Indonesia Stock Exchange. *International Journal of Management, IT & Engineering*, 9(12), 10-18.

Rahim, N. (2017). Sustainable Growth Rate and Firm Performance: a Case Study in Malaysia. *International Journal of Management, Innovation & Entrepreneurial Research*, 3(2), 48-60.

Yusoff, H., Mohamad, S., and Darus ,F. "The Influence of Disclosure Structure on Corporate Financial Performance: Evidence from Stakeholders' Perspectives." *Procedia Economics and Finance* 7, 2013: 213 - 220.

ภาคผนวก

รายชื่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
แบ่งเป็น กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 29 บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 39 บริษัท ดังนี้

จำนวน	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
1	2S	บริษัท 2 เอส เมทัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
2	ACG	บริษัท ออโตคอร์ป โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
3	ALLA	บริษัท ออลล่า จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
4	AMC	บริษัท เอเซีย เมทัล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
5	ASEFA	บริษัท อาซีฟา จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
6	BGC	บริษัท บีจี คอนเทนเนอร์ กล๊าส จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
7	CWT	บริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
8	GGC	บริษัท โกลบอลกรีนเคมิคอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
9	HFT	บริษัท ฮั้วฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
10	HTECH	บริษัท แฮลเซี่ยน เทคโนโลยี่ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม

จำนวน	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
11	IVL	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
12	MCS	บริษัท เอ็ม.ซี.เอส.สตีล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
13	PAP	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
14	PATO	บริษัท พาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
15	PCSGH	บริษัท พี.ซี.เอส.แมชีน กรุ๊ปโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
16	PMTA	บริษัท พีเอ็ม โทรีเซน เอเชีย โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
17	PTTGC	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
18	SAT	บริษัท สมบูรณ์ แอ๊ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
19	SNC	บริษัท เอส เอ็น ซี ฟอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
20	SPACK	บริษัท เอส. แพ็ค แอนด์ พริ้นท์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
21	SPG	บริษัท สยามภัณฑ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
22	SSSC	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
23	STARK	บริษัท สตาร์ค คอร์เปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
24	SUTHA	บริษัท สุธากัญจน์ จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
25	TCCC	บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม

จำนวน	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
26	TCOAT	บริษัท อุตสาหกรรมผ้าเคลือบพลาสติกไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
27	TMD	บริษัท อุตสาหกรรมถังโลหะไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
28	TPAC	บริษัท พลาสติค และหีบห่อไทย จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
29	UAC	บริษัท ยูเอซี โกลบอล จำกัด (มหาชน)	สินค้าอุตสาหกรรม
30	7UP	บริษัท เซเว่น ยูทิลิตี้ส์ แอนด์ พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
31	AGE	บริษัท เอเชีย กรีน เอนเนอจี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
32	AI	บริษัท เอเชียน อินซูเลเตอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
33	AKR	บริษัท เอกรัฐวิศวกรรม จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
34	BCPG	บริษัท บีซีพีจี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
35	BGRIM	บริษัท บี.กริม เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร

จำนวน	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
36	BPP	บริษัท บ้านปู เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
37	CKP	บริษัท ซีเค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
38	DEMCO	บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
39	EA	บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
40	EASTW	บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
41	EGCO	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
42	EP	บริษัท อีสเทอร์น พาวเวอร์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
43	GPSC	บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
44	GREEN	บริษัท กรีน รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
45	GULF	บริษัท กัลฟ์ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเมนท์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร

จำนวน	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
46	GUNKUL	บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
47	LANNA	บริษัท ลานนารีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
48	MDX	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
49	PRIME	บริษัท ไพร์ม โรด เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
50	PTG	บริษัท พีทีจี เอ็นเนอยี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
51	PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
52	PTTEP	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
53	QTC	บริษัท คิวทีซี เอนเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
54	RATCH	บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
55	RPC	บริษัท อาร์พีซีจี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
56	SCG	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
57	SCN	บริษัท สแกน อินเตอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
58	SGP	บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร

จำนวน	หลักทรัพย์	ชื่อบริษัท	กลุ่มอุตสาหกรรม
59	SKE	บริษัท สากล เอนเนอยี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
60	SPCG	บริษัท เอสพีซีจี จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
61	SSP	บริษัท เสริมสร้าง พาวเวอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
62	SUPER	บริษัท ซุปเปอร์ เอนเนอร์ยี คอร์เปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
63	SUSCO	บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
64	TPIPP	บริษัท ทีพีไอ โพลีน เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
65	TSE	บริษัท ไทย โซล่าร์ เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
66	TTW	บริษัท ทีทีดับบลิว จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
67	WHAUP	บริษัท ดับบลิวเอชเอ ยูทิลิตี้ส์ แอนด์ พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร
68	WP	บริษัท ดับบลิวพี เอ็นเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)	ทรัพยากร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางสาวศิริกัลยา ตันมิ่ง

รหัสประจำตัวนักศึกษา 65500789

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทย์ทหารบก
8 / 2 ถนนพญาไท แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

ตำแหน่ง เสมียน

ประวัติการศึกษา

- มิ.ย. 2546 - มิ.ย. 2550 คณะบริหารธุรกิจ
  สาขาการเงินและการธนาคาร
  มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พ.ย. 2547 - มิ.ย. 2551 คณะบริหารธุรกิจ
  สาขาบัญชี
  มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต